

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మార్చి నెల 15 వ తేది శుక్ర వారము

No. 286

సంపుటము. ౪.

పింగళ నామ సంవత్సర శాల్వా నమా న శుద్ధ తృతీయ 3.

సంచిక ౨౮౬

కురోమియా

నవనీతము

(1044)

PRICE-ONE RUPEE - POSTAGE EXTRA. Messrs. SPENCER & Co. LD., MOUNT ROAD, MADRAS.

పుండ్లు, గాయములు, మూలశంఖ, తలనొప్పి, నడుమునొప్పి, జలుబు మున్నగువాటికి సిద్ధావధము. పలువురు పయోగించి, పెక్కు సంతానపత్రములనందించుచున్నారు. ఒకమారు ఉపయోగించిన దాని అమృతోపయోగము మీకే తెలియును. డబ్బీరు 1-0-0.

స్వేచ్ఛరు కంపెనీ, మాంటురోడ్డు, మదరాసు.

నోటీసు.

(1075)

గోదావరి జిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండునూ కాపురములు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాల రామ మార్యప్రకాశరావుగారి తా॥ పెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా॥ సామర్లకోట పెద్దాపురమునకు మధ్యను ఉండునూ అంటుమిడి తోటయొక్క యీసంవత్సరపు ఫలము. 15, 16 వ ఏప్రిల్ నెలలో తోట ప్రదేశమందు ఏలము పాడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు సదరు ప్రదేశమునకు దయచేసి ఈదిగువ మరతులకు లోబడి పాడవచ్చును మరతుల వివరము.

1. సుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు కున్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుమిడిపుష్పము జీడిమిమిక్కున్న మాత్రమే (తక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
2. సుమారు రెండుపేల అంటుమిడిపుష్పము ఒక వెయ్యి జీడిమిమిక్కున్న.
3. పాడవలసినవారు రెండువందలరూపాయలు ధరావతు ఇచ్చి పాడవలెను.
4. పాట ఖాయపరచుకున్న వారు ముచ్చిలికాలోపాటు సగముసాము ఇచ్చి వేయవలెను.
5. తక్కిన సగము సామున్న చెట్ల కాలులు కోయటకు పూర్వమందు చెల్లించవలెను.
6. పాట కాలమందు ధరావతు ఇచ్చిన వారిలో ఖాయపరచుకొనిన వారి సాముకొప్ప తక్కిన వారి సాము వాపసుచేయవలెను.
7. తగు సంఖ్యయింతా కావలసినవారు యీ దిగువ వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. తె. రామచంద్రరావు గారు, ఉండూరు } హుజూరు సిరస్తాదారు. ఆఫ్ గొల్లపల్లి ఎస్టేటు, గోదావరి.

9-2-18 క్యాంపు: సామల్కోట.

క్రికెట్టులయిన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి వద్ద

రంగుల చిత్ర పటము

వతి 1-5 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,

పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యై దాంధ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువస్వామి ముల, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్ట్ జి పేటు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

సుందరము!

స్వదేశీయము!!

ఉపయోగము!!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

మార్చి 31 తేదీలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రూ.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-5 వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాంక్షించు గణగతుండుకు త్వరపడటం యుక్తము.

తామరలైలము

డబ్బీ 1-5 0-6-0

గజికిలైలము

డబ్బీ 1-5 0-4-0

మోహినీలైలము

సీసా 1-5 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధావధము

చక్కని డబ్బీతో వెల రూ. 0-8-0 ; డబ్బా 1-5 రూ. 5-4-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం సి హా,

109, ఫ్రేరీరోడ్డు, బొంబాయి.

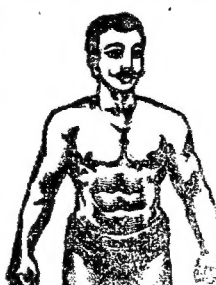
7, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

అమృతసంజీవి లేవ్యాము,

అయ్యకాంత మార్గము.

ఈ లేవ్యాము, మార్గము అనుభవజ్ఞులచే కుర్త మనుషులతో తయారుచేయబడినది. ఈ లేవ్యాము, మార్గములచే సర్వ విధములను మేహసంబంధమైన వ్యాధులు నివారణ కాగలదు. ప్రపంచమున సుఖసంబంధమైన సగ రోగములచే యెందరు బాధ నొందుచుండుటలేదు. అట్టివారి కిది దేవతావర్తనసాధము. దీనిని సేవించినర క్షముకుభ్రమై, పుష్టి నిచ్చి నరములకు పటుత్వమును కలుగ చేయుటలో మేటియైనది.

దీనిని స్త్రీలు, పురుషులు, అందరును వాడవచ్చును. (586) 48 దినములు సేవించు లేవ్యాము, ద్రావకముగల సెట్టు 2-5 3-8-0 24 దినములు సేవించగల సెట్టు 1-5 1-12-0 1 సెట్టుకు పోస్ట్ జి 0-4-0. 2 సెట్టు కొనువారలకు పోస్ట్ జి ఇచాం. చిరునామ:— లేవ్యాము డిపో, సం. 6. వేంకటేశమెట్రి పేడి, సామలకాడుపేట, మదరాసు.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన

దొండపాడు విశేఖరుడు- ఆ యుక్తు పద్ధతులు: వీని విషయమై జాబులు మున్నగు నాని నినివరత విగమించియ్యం దుటే తమ జాబును ప్రకటింపలేకందునకు చింతించు న్నాము.

రాజమహేంద్రవరమునోటిను, నాలూరు బాలకవి:
ప్రకటింప లేనందునకు చింతించున్నాము: — సంపాదకుడు.

I

ఆంధ్రమహాజన సాహిత్యోపసంఘము.

అయ్యో, పై సంఘమువారిసభ ఈ నెల 30 తేదీ నాయం
కాలము 5 గంటలకు కడప పట్టణములో సమావేశమగును.

విషయములు.

1. ఆంధ్రమహాజనసభాసమావేశము కర్నూలులో కాని యెడల మరీయెచ్చట జరుగవలయునో నిర్ణయించుట. 2. ఆంధ్రమహాజనసభాధ్యక్షుని నిర్వాహించుట. 3. సంఘాత కార్యదర్శులు వ్రాసిన యుత్తరములు. 4. బాలభటోద్ధ్యమమును గురించిన వ్యాసములు రి. శ్రీ విద్యావిధాన నిర్ణయము. 5. అన్య రాష్ట్రములలో రాష్ట్ర నిర్మాణ విషయమును వ్యాపింపజేయు మార్గములు. 6. ఇంక నవసరమగు నిలిచినవిషయములు.

గుంటూరు, } కొండ వెంకటప్పయ్య
12-8-18. } కాశ్యదర్శి.

II

సామాన్యభాషా ముఖ్యత.

అయ్యో, హిందూదేశము సామాన్యభావ ముఖ్యకమ
కనుగొనుచున్నది. స్వరాజ్యాంధోళనము పాచ్చును పాచ్చును
సామాన్యభావ మహిమ పాచ్చుచుండును. సామాన్యభావ
యనగానే కొండలు విపరీతార్థము చేసి చందలచిత్తు లగు
చున్నారు. సామాన్యభావమనల నితరభావల అభివృద్ధికి
భంగము కలుగునని యెనరైనను యోచించినయెడల అది శుద్ధ
భ్రమయే ! హిందూదేశము ఏకరాష్ట్రము గావలసినప్పుడు
అందరికి తెలియునటులు 'దేశభావయే ముఖ్యము. హిందూ
దేశమునందు 260 భాషలు గలవు. వానియందు ముఖ్యమైనవి,
16 మాత్రమే.

३५५०६

హిందీ 82,003,285, బంగాలీ 48,867,915, తెలుగు 28,542,861, మరాఠీ 19,806,636, అరవము 18,128,965 పంజాబీ 15,876,758 రాజస్థాన్ 14,067,590, పన్నీ యుక్ హిందీ 14,037,882 గుజరాతీ 10,682,240 కన్నడం 10,525,739 ఒడ్రము 10,162,321 బర్మీ 7,893,504 మళయాళం 6 792,277 పన్నీ యుక్ పంజాబీ 4,779,138 సింధి 3,669,925 శాతహిందీ 2,428,397.

హిందూదేశమునందు భాషలన్నియు పోల్చిచూచిన యెడల హిందీభాష ప్రబలియున్నటుల మరియేభాషయులేదు. ఇదిగాక హిందీభాషయు కొంచెము రూపాంతరముగల పర్షియన్ హిందీభాషయు చేర్చినయెడల తొమ్మిది కోట్ల అరబ్బి వైస్వర్గ లక్షల నుమారు ఆగుచున్నది. హిందూదేశపు ముప్పదికోట్ల జనసంఖ్యయందు మాడింటి నొక పాటు లేక, నూటికి ముప్పదిమూడు వుండికే హిందీ మాతృభాషగ నున్నది. వైముఖ్య భాషలలో దీనిని సామాన్యభాషగ చేయవచ్చునని యొక పనిబాలుని నడిగిన యెడల “హిందీ” యనియే చెప్పును. సామాన్యభాషగ చేయుటకు సంఖ్య పెద్దదిగ నున్నను చాలదు. ఆక్షరములు, శబ్దోచ్ఛారణ, శబ్దరచన ప్రకారము మొదలగు గుణములు భాగుగనుండవలెను. హిందీ, మరియేభాషకును తీసిపోవునదికాదు. ఉత్తర హిందూస్థానమున నుండు బనగాలి మరాఠీ పంజాబీ, సింధీ, ఒరియా వఁగై రాభాషలు మాటలాడి వారికి, హిందీ, క్రొత్తభాష కాదు. హిందీభాషను మాతృభాష గాగల జనులసంఖ్యయు, హిందీభాషాపరిచయము గల బంగాలీ మరాఠీ, గుజరాతీ పంజాబీ, మొదలగువాని జనసంఖ్యయు, చేర్చి చూచిన యెడల, నుమారు 20, 21, కోట్లు, లేక, నూటికి, 66, 67 జనులకు తేలుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రములలోను హిందీయించు మించుగా తెలియుచునేయున్నది. కేవలము మళయాళము పంజాబీ కూడ హిందీభాష మాటలాడినట్లయిన కొంచెము తెలిసి కొనువారు నున్నారు. వీరికి కారణము, పూర్వము, పాశ్చాత్య దేశములు, ఈ దేశములతోడ, హిందీ భాషతోనే వర్ష

వారములు జరుపుచుండెడి వారు. దీనిమూలకముగ నే, కోట్ల లకు పోవుచు వచ్చుచుండిన వారును, యూరోపు వ్యాపాగులతో వ్యాపారము చేయుచుండిన వర్తకులును, హిందీ భాష నేర్చుకొనవలసి వచ్చెను. ఇందుచేత దక్షిణ హిందుస్థానమునందు కూడ ద్రావిడభాష పరిభ్రమించు చోటు లందును, సాధారణముగ హిందీ తెలియుచున్నది. పూర్వపు వైమాయిషీ లెక్కలు హిందీభాషయందు కూడ నుండెను. వైకారణములను బట్టి చూచినయెడల హిందీ రాష్ట్రీయభాషకుష్క సర్వవిధముల నొప్పించుచున్నది. హిందీభాషయందును మరికొన్ని గుణములను ఇతరభాషలలో పోల్చిచూచినయెడల యేదిధము చేతను లేన ప్రధమస్థానమును వీడదు. మనముఖ్యమైన కొరత సామాన్యభాషయే. ఈ కొరతను ఆంగ్లభాషచే హరించుటకు సాధ్యముకాదు. మనదేశమునందు ఆంగ్లభాషను ప్రారంభించి నూరువర్షములకు మించినది. అయితే దానిసంఖ్యను చూచిన చేయక అయినచుంతున నున్నది. ఈ మందగమనముగల భాషను సామాన్యభాష చేయవలెనన్న నెటుల సాధ్యమగును? 5000 మైళ్ళదూరములో నుండు జనుల భాషను సామాన్యభాషగ చేయవలయునన్న, నిది హిందూదేశమునకు నొక కళకమే. హిందూదేశమునకు హిందీభాషయే తగియున్నది.

జి.పి. ఉ. ఆర్కాడుజిల్లా శ్రీ. గు. పద్మనాభరావు

III

పేగురోగము.

అయ్యో, దేవవాదయందును విశాఖపట్టణమునందును మహామూర్ఖోగము ప్రబలియున్నదని స్పష్టమయినది. ఇప్పటి కయినను పట్టణమునందెల్ల వ్యాపించినదియు, కొన్ని పేటల లోనే వ్యాపించి యున్నదియు దెలియదు. అదియును గాక రోగము వచ్చినవారి సంఖ్యయును, మృతి సెందినవారి సంఖ్య యును తెలియదు. అందుచే ప్రజలు దానియొక్క యుష్మదన మును అతిశయోక్తిగా జెప్పుకొని తేరిపోని భయము పెట్టు కొనుచున్నారు. ఆ లాగున గాక పట్టణ పొరుగుదగ్గ సంఘము వారు విదజ్ఞాపిత విషయములను వారమున కొకసారి పత్రిక లలో ప్రకటించిన బాగుండునని నా యభిప్రాయము.

ఇందు విషయమై చరియొక సంగతి తెలియజేయువలసి
యున్నది. రోగము గ్రామములలోనికి వచ్చినగాని రోగము
నాపుటకు తగు ప్రయత్నములు చేయుటలేదు. ఇంట్లు అంటుకొని
మందులు కారంబించినవెనుక ప్రక్కనున్న యిండ్లకు మందు
గా అంటుకొనవలసిజేయుట చుదివో, లేక అంటుకొనువరకు
వేచియుండి అటువెనుక నీళ్లు తోడితెచ్చి మంట నార్పుట
యుక్తమో చదువరులే యూహించెదరుగాక. మహామారి
రోగముందు పట్టణములకు సమీపముననుండు తదితర పట్టణ
ములందును, గ్రామములందును రోగము రాకుండ
జేయుటకును, వచ్చినను దానిని నశింపజేయుటకును ప్రయ
త్నములు ముందుగా జేయవలయును. అందుకుగాను సభలు
చేయించి రోగలక్షణములనుగురించినయ, రోగ మేతీరను పట్ట
ణమునుండి పట్టణమునకును గ్రామమునుండి గ్రామమునకును
వ్యాపించునో దానిని గురించినయ, రోగమునకు చేయదగుచికి
త్వను గురించినయ, జనులేలితిని అధికారులపై తోడ్పడగలరో
మొదలగునవి యెల్లను దెలుపుట ముఖ్యము కొన్ని దినములు

క్రిందట గారిపత్రి, మల్లిక్కుగారలచే ప్రకటింపబడిన కరపత్రములను పంచిపెట్టటయే నుత్తమము. యూనియను ఫేర్గ్రూపుల కొందరు రోగము ఊరేయందు ప్రవేశించినగాని దానికి తగు కట్టుదిట్టములను చేయుటకు నీజలేదని చెప్పుచున్నారు. ఈ పనిచేయుటయందు సంఘసేవకులు తమ సేవాపరాకారతత్వమును జూపవలయును. విద్యార్థికులను దీనికి దోడ్పడవలయును. ప్రస్తుతము ప్రజలయందుండేను అల్లకల్లోలము ఆరోగమునుగురించియేనియును దెలియకుండుటచే గలుగుచున్నది.

ఇందు ముఖ్యముగా ప్రజలకొకటి చెప్పవలసియున్నది. దొరతనమువారిచే ప్రత్యేకస్థలములయందు రోగులనుంచుటకు ఇష్టపడువారు లేరు. కొందరు "ఎక్కడున్నా నేమి? అక్కడకున్న బ్రతుకుదుమా? లేనియెడల న్యాయపు నిత్యముమా? రానున్న దెచ్చటవైనను రాకమానదు" అని చెప్పెదరు. రోగులను ప్రత్యేకస్థలములయందు చుంచుట లెక్కినజనులయొక్క ఆరోగ్యమును గానాడుటకని ముఖ్యముగా దెలియవలయును. ఆస్థలములయందు చికిత్సయును బాగుగా జరుగును. కొందరిది నమ్మరు. ఆస్థలములయందు వెదవనుండవలయు, దిక్కుమాలిన వారై పోవునుననియు భ్రమజెందుచునున్నారు. ఈ భ్రమ నిజముకాదని నాచుతిము. తన ఇంటినుండే రోగి దిక్కుమాలిన వాడగునని నాతాత్పర్యము. నాన్నే హితులు కొందరు మహాచివ్వాధిచే గిక్కులేనివారై తన గృహములయందు మృతి సేందుట నాకు తెలియును. తనవారినైన నున్నను వారివలన నారోగికి అధైర్యమును, ప్రయాసమును గలుగునేగాని దొరతనమువారిచే నేర్పరుపబడు స్థలములయందు జరుగు చికిత్సయును జరుగదు. అదియునుగాక తనదగ్గర నుండువారల కా రోగము అంటుటయును తప్పును. ప్రత్యేకముగా రోగుల చుంచుటవలన నారోగుల మూలముగా ననేకులకు ప్రాణభంగమును గలుగకుండ జేయుటకు మరియొక యుపాయము లేదు. మహామారి రోగము వచ్చినయెడల వాని పుత్రమిత్ర కిత్రత్రాసులు దగ్గరనుండి వానిని జూచుచుందురనుట కల్లు. వారి ప్రాణములకే భంగము వచ్చునని తెలిసిన వారే ఆట్లు చేయుదురు గావున కష్టమైనను శుభమైనను దొరతనమువారిచే నిర్మింపబడిన స్థలములయందు చుండుటయే శ్రేష్ఠతమము. రోగము వచ్చిన, దానిని గప్పిపెట్టి వానివలన ననేకులకు ప్రాణహాని గావించువానికన్న పరమపాపాత్ముడు మరియొక నుండడు. కావున ఆహుమానిపదగిన కారణమున్న యెడలను, మహామారి రోగమున్న ప్రదేశమునుండి రోగు లేవరైన వచ్చినయెడలను, నాసంగతి దొరతనమువారలకును, అక్కడి యధికారులకును దెలియబరచి దేశీయులు సహాయ మొనరింపవలయును.

బెజవాడ నుండి య సేకములగు కాలవలున్నవి. అక్కడి నుండి పడవలమీద న నేవులు వివిధప్రాంతములకు బోవుచున్నారు. లైలు మార్గమున బోయిన యెవల ప్యాసు పోర్టుల నిచ్చెదరనియు దానివలన తమకు కొంత ఇబ్బంది కలుగుననియు పడవల మీదుగా ప్రయాణము చేయుచున్నారు. బెజవాడ నుండి పడవలు క్రిక్కిరిసి పోవుచున్నవి. అందలి ప్రయాణికులకు ప్యాసు పోర్టుల లేక బాహుటముగా బోవుచున్నారు. ఇరుగులన నుహమ్మిరొగము జిల్లానంతయును వ్యాపించుటకు నొక మార్గముకలదు గావున దాని నాపివేయుటకు పడవలయందు గూడ ప్రయాణికులను పరిక్ష చేయుటకు తగిన వారల నిర్మించి ప్యాసుపోర్టుల నిర్మించుట మిక్కిలి తేచుకరము.

గుడివాడ, శ్రీవాద పేరేశాస్త్రి, బి. ఏ.

సోల దేవాలయం:— అంగోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కమిషన్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మాచునీదు వీధి, బొంబాయి.

పుదాను యేజుయి: మెనతా పునమోతమూలీ, చె నాబజారు కోడ్డు, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన

126

(రిజిస్టరు
కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు
కాబడినది.)

ఇట్టిచేతకాలపు దుచి కనునగునది, సాటిలేని చునోజ్ఞువుగు మువాననగులది.
అల్పాహుళుగాని, సారాముగాని, చిర్నబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేరళ పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకగించినవో, మనోగ్యమగు
మహానన నిన్నులవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల నీ సాధనకు ముందును.

పన్నునైపు	(తర (చాం)	సీసా 1-2 ర	0-8-0
పొత్తులకము నైపు	1-చాం	" "	0-12-0
బోరకనైపు	2 "	" "	1-4-0
పెడనైపు	4 " తర $\frac{1}{2}$ చాం	" "	2-0-0

వి. పి. భర్తూలు ను 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పక్షిలు, పుష్పములందలి ప్రసన్నమగు ప్రతివస్తువులను దొరకెను. దీనికి అనేకమగు నకలునొట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు నీపాపైన ను, కార్త్యవైనను అట్టిదోర బహు అను మేనను పరిశీలింపుడు. ఈ అట్టి కల్పనకరుణముక్త నుత్తములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవాః :
వాసివో అజాకిమ్యతుగల నుపాసనకారు ఉచితముగ పంపుదురు

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము నేడేకావలెను.

అయ్యో, అరవణేశుడవైన నాకు ఆంధ్రభాషయందు విశేష వాడుక లేదు గనుక నాకు ఆంధ్రభాష మాతృభాష అగుటవలన తెలిసినంతవరకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విషయమును గురించి కొంత వ్రాయుచున్నాను.

మన మాతృభాషమయైన భారతీయమునకు ఇప్పుడు సంస్కరణము లొసగ విశేష ప్రయత్నములు జరుగుచు నానికి తోడుగా దేశభాషలను సుసరించి రాష్ట్రములు కావలయునని జేశమెల్లెడలను (ఆంధ్రదేశమున) మిక్కిలివ్యాప్తమై సకల జనుల ఆహ్వాదమును బడయుచున్నపుడు మన దేశవాసులలో కొందరు దానికి మారుగా నడుచుట మిక్కిలి సంతాప కరము.

దేశపరిపాలనా సౌకర్యమునకును దేశభాషలు వృద్ధి చెందుటకును జన సామాన్యములో రాజ్యాంగజ్ఞానము వ్యాపించుటకును సాధనమేర్పడును. ముఖ్యముగా మన జాతీయ శాశ్వత్వమునకు దేశముయొక్క ముఖ్యభాషలను సరించి రాష్ట్రములు కావలయును. మన దేశములో ముఖ్యభాషలు 20 అని తెలియుచున్నది. అప్పుడు 20 రాష్ట్రములే ఏర్పడును. ఇప్పుడు 14 రాష్ట్రములవరకు నున్నవి. కొందరు ఇండియాలో పలువిధములైన భాషలు జాతులు మతములు అనుటవలన జాతీయైకమత్యముగా నేరదని చెప్పవచ్చును. అట్లు చెప్పటకు వ్యాయమే లేదు. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో 'నీకిరోస్ భారతీయులు' అంగ్లేయులు, బోయర్, అను పలుజాతివారుండియు బ్రిటను సామ్రాజ్యముక్రింద నుండియు స్వరాజ్యముతో బాటు బోయరులు తమ మాతృభాషయైన "డచ్చి" లోనే సకల విషయములను వాడుచుండుట లేదా? అమెరికాలో అంగ్లేయులు పరాసులు చేరియుండలేదా? ఇట్లుయెన్ని యో కారణములు చెప్పవచ్చును. కాబట్టి మన భారతదేశమునకు గూడ అట్టి స్వరాజ్యముతో బాటు రాష్ట్ర విభజనము చేసినయెడల వైదికబుద్ధిన దేశము లంబోరె త్వరలో అభివృద్ధి చెందును.

మన హిందూదేశము విశాలమైన భండము. అందుపలు జాతులు, మతములు భాషలున్నవి యని వ్రాశెప్పబడియున్నది గదా? దానికి దేశీయ వికృతమత్యమునకు సామాన్య భాష ఒకటి అవసరమే. దానికి సహజము గాంధీ గారు చెప్పినట్లు మన దేశములో కౌట్లకొలది మహాజనులచే వాడబడు "హిందీ" భాషనే ఏర్పరుపవలయును. హిందూదేశములో భాషలను సరించి రాష్ట్రములు గావించినయెడల ఒక్కొక్క రాష్ట్రములో ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయము (యూనివర్సిటీ) ఏర్పడును. అప్పుడు మాతృభాషలోనే ఉన్నతవిద్య బోధించబడుటతో గూడ సకల శాస్త్రజ్ఞానులును కష్టములేక మన భాషలోనే ఏర్పడును. మాతృభాషలో సకల విషయములును గలిగిన యెడల జనసామాన్యమునకు రాజకీయజ్ఞానముతో జాతీయతాభివృద్ధి యగును.

ఒక్కొక్క రాష్ట్రమునందును జనసంఖ్యనుబట్టి రాష్ట్ర ప్రతినిధుల సంఖ్యను కార్యనిర్వాహకసభతో గూడిన గవర్నరును ఏర్పడవలయును. గ్రామపంచాయితీ సభ మొదలు కానన సభవరకు దేశభాషలోనే వ్యవహరింపవలయును. అట్లు జరిగినచో సామాజికములు కూడ రాజ్యాంగవిధులు తెలిసి వారు తమతమ కార్యములును సరిగ నిర్వహింతురు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముక్రింద మన ముండుటవలనను అన్యదేశములతో వాణిజ్యము పరిశ్రమము మొదలయిన పనుల నిర్వహించుటకు ఆంగ్లేయభాషయే కొంతవరకు అవశ్యమే. కాని ఇప్పటి విద్యాపద్ధతులం బోలె బడి మానవుడు 15 లేక 20 సంవత్సరములు విడువక అన్యభాషాపాఠశాలలోనున్నానుక కాలమంతయు వృథాపుచ్చుచుండును.

ఆంగ్లేయులు జపాను భాషను జపానీయులు ఆంగ్లేయ భాషను నెంత తెలిసికొనుచున్నారో అంతయే మనకును తెలిసినచాలాను. ఆంగ్లేయభాషలో నెంత పాండిత్యము సంపాదించినా మనకు అది అన్యభాషయేగాక మాతృభాష కానేరదు. వై చెప్పిన విషయములను పరిశీలించినయెడల "భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము" నేడే అవసరమను విషయము తేటతెల్లమగుచున్నది. ఈవిషయమును గురించి అరవణాసా పత్రికలలో నేను ముందొకసారి ఒకవ్యాసము వ్రాయుంటిని. కాని దాని విషయమై సోమిచ్చర్యము జరుగలేదు. ఆంధ్రదేశమున ఈవిషయము మిక్కిలి వ్యాప్తమై యుండుటవలన నా ఆంధ్రసోదరులెల్ల తెలిసికొనవలసిన ఆంధ్రపత్రికా మూలముగా తెలుపుకొంటిని. నాకు ఆంధ్రభాషలో విశేష వాడుక లేదు గనుక దీనియందు యెడడు సాధక బాధకములను పున్నించుటకు ప్రార్థించుచున్నాడను.

నామకర్త తాలూకా } మహాదేవి-3. రామస్వామిరెడ్డి
తిరుచునాపల్లి జిల్లా }
12-3-1918

చిత్తూరుమండల సంఘము.

అయ్యో, చిత్తూరుమండల సంఘమును ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమునకు ఉపాంగముగా జేర్చునాడనియు, మదరాసు రాష్ట్రీయసంఘమునకు కాఖగా జేర్చుట మంచిదనియు, కొందరవనాయకులు వాదించుచు కృషిచుచున్నారు.

ఆంధ్రదేశమునకు సంఘదేశీయతాపథ్యలో, రాష్ట్రీయసంఘమును ప్రసాదించగా, దానిని, నిరుపయోగము గావించి, రాష్ట్రీయతత్వపులకు, అరవణాసాదయు చాల మతంత్రములు బుచ్చుచున్నారు. చిత్తూరుమండల సంఘము, ఇతర అరవణదేశములనుండి పీడ్యుగా వచ్చియుండు అరవణానికి కరణ్యంబై యుండుటం జేసి, మన మాతృభాషయనున అడ్డము పట్టుచు కట్టిలప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. వారిమతంత్రము లడచి, చిత్తూరుమండల సంఘమును ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమునకు ఉపాంగముగా జేర్చి కన్నుదెచ్చు, ఆంధ్రనాయకులు, చిత్తూరు మండలమునకే? అట్టిసోమా ఆంధ్రమాత నోచి కొని యుండలేదా? చిత్తూరుమండలి కట్టించుచి భాస్కరరెడ్డి గారు, పడకల పీ తా ప త య్య గారు, అందు కూరి సుబ్రహ్మణ్యం గారు, జె. కృష్ణ రావు గారు, బొలివ మునిసామ నాయకు గారు, మదనపల్లి యందలి, డి. బి. నెమిలి, పట్టాభిరామారావుగారు, గిరిరావుగారు, ఎం. వి.ఎల్. కర్మగారు, తిరుపతియందు విడ్లచెరువు కృష్ణయ్య గారు మొదలగు దేశీయ నాయకులు తగినంత కృషి సలిపిన మన యాశయములు తప్పక ఫలించగలవు. చిత్తూరుమండల సంఘమును ఆంధ్ర ప్రావిన్సియల్ కాంగ్రెసు కమిటీకి ఉపాంగముగా సులభముగా జేర్చవచ్చును. మనయత్నములు ద్విగుణీకృతము గావించి మన గౌరవమును కాపాడుకొనుట ముఖ్యము. రాష్ట్రీయతత్వపులకు అరవణాసాదయు మన యత్నములు విఫలము గావించ జూచుచుండ ఆంధ్రమహానాయకులారా మన మెట్లుగనవలగలము? ఆంధ్రపుత్రులగు మనము వెంటనే మేల్కొని స్వల్పసంఖ్యకుల విముఖతను రూపుమాపుటకై మన కత్తిని వినియోగించి కృతార్థులగుచుము గాక -

(చివ్వాడ) చిరుతనితాలూకా } బూయూ రామానుజులరెడ్డి
చిత్తూరుజిల్లా మార్చి 12వ తేదీ }

జాతీయవిద్యకొరకు

అయ్యో, 1918 సంవత్సరము నెల 19 తేదీ పింగళవారము సాయంత్రము 5 గంటలు మొదలు 6 గంటలవరకు, మదనపల్లి కాలేజివద్ద ఆరెనెంటు హాలులో, వై.కా. వలయయ్యకును, వై.కా. దేవులరావుకును ఆచార్యుడైన టి.జి.బి.గును. ఈ కన్వీయంతు వచ్చుచేకము జాతీయ విద్యకొరకు యివ్వబడును. ఇట్టి కన్వీ యాగ్రామునకు దివ్యుడును జరిగియుండలేదు.

జాతీయవిద్య కమిటీ } సి. యస్. త్రిలోక్యక్
మదనపల్లి. }
12-3-18 } (వెసిడెంటు.)

సామ్రాజ్య సంగ్రామము ప్రారంభము.

ఇండియను బోల్షివిస్టులు.

మోక్షోపభువు గోఖలేతో నొకప్పుడు జరిపిన సంభాషణమును గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— "భారతదేశము స్వపరిపాలనాసౌఖ్య మనభవిష్య రాజ్యముగ నుండవలెనని నెడి తనయాశయము నెవ్వకును అతడు దాపలేదు. మనము జీవించియుండు అనిరకాలమున నిది ఆతయవ్రాయుముగ నేయుండునుగాని ఆచరణముక్రమగ నుండవలె నాదృఢనిశ్చాసమును నేను కూడ మనగుపదపలేదు." కాని హిందువులు ఆతయవేషమానము గారా! వారు నిద్రించునపుడు కలలగాంచి, మోక్షోపభువుకుమార్ద వానినే స్మరించుచుండురు. వారికి రాజకీయవిద్య గలపుటకు నిర్మింపబడిన ప్రతిష్ఠాపథములను వీరు స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపథములగ మార్చివేయుచున్నారు. రాజకీయవిషయకజ్ఞాన మించుక సంపాదించిన తోడనే వీరు దేశీయనాయకులగుచున్నారు. చెన్నపురికానన సభలో నెన్నిక సభ్యులలో 100 కి 90 మంది బ్రాహ్మణులే! వీరు రాజధానియందలిజనసంఖ్యలో 1/28 వంతు మాత్రమే యున్నారు. సామ్రాజ్యకానసభయందున్న చెన్న రాజధాని ప్రతినిధులందఱు బ్రాహ్మణులే! దీనినే వారు ప్రాతినిధ్య పరిపాలనమందును. ఇట్టి ప్రాతినిధ్యప్రతిష్ఠాపథముల నుండి, సామ్రాజ్య సంగ్రామ మంత్రిగర్వమున కొక ప్రతినిధి నెన్నుకొనవలెనని వారి అభిప్రాయము. బ్రాహ్మణ బోల్షివిస్టుల నటనలంతము నుండించుకాల మాసన్నమైనది. తేనియెడల హోమురాలు ఆందోళనమునకు పూర్వపు టవసరముల కనుగున నట్లు నిర్మింపబడిన పిచ్చిగాండ్ర అస్పత్రులలో వీరికి ఫలము చాలదని భయపగుచున్నది.—"జిప్సీ" పత్రిక.

సమకాలికాభిప్రాయము.

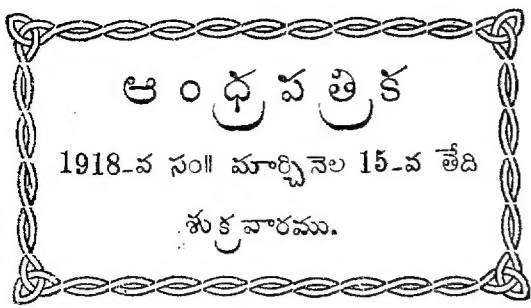
మేగుజాడ్యము

నాల్గైదు నెలలనుండియు నీ జాడ్యమునుగూర్చి కథలు వినుచుంటిమి. చెండుమాసములక్రిందకు దెజవాడయం దీ జాడ్యము ప్రబలివదని చని మిక్కిలి చింతిల్లియుంటిమి. అచట పాదుకొనిన జాడ్యము దగ్గరనున్న గుంటూరునకును కచ్చుటయం దాశ్వర్యమేమియు లేదుగాని, దెజవాడయం దీ జాడ్యము పాదుకొనలేదనియు, ననేక స్థలములనుండి వచ్చెను జనుల సమ్మేళన స్థల మగుటజేసి యీవ్యాధి తాత్కాలికముగా నే నైదార బాదనుండియో, నకస్మాత్తుగా వచ్చివదనియు, నాపురవాసుల శ్రద్ధాభక్తులచే నిర్మూలము గావించబడుననియు, తలచియుంటిమి. కాని దెజవాడయందు పాదుకొనుటయేగాక గుంటూరునకు వచ్చివదని తెలిసికొనుటకు మిక్కిలి విచారముగానున్నది. ఇటీవల నారముదినములక్రింద ముగ్గురినిపాశీనుమగును, రైలు స్టేషనునందును, చచ్చినయెలుకలు కానినెంచె నగియు, వానిని పోషింపమై పంప నయ్యవి నేగుజాడ్యులుచే మరణము చెందినవనియు, వానియందు నేగు పురుగులున్నవనియు, వైసుండి తెలియజేసి నప్పటినుండియు, పురుంతయు నట్లకల్లోల మగుచున్నది. ఈ విషయమై ముగ్గురిని పాలిటివాడు తగినంత శ్రద్ధ తీసికొనుచున్నా రనియు, ప్రతి పేటయందును నీ విషయమై శ్రద్ధపూని మెలకువతోనుండి యీ జాడ్యమును వృద్ధిలేకుండ జేయుటకై తగు యత్నములు జేయుటకై కమిటీల నేర్పరచి రనియు వినుటకు మిక్కిలి సంతోషముగా నున్నది. ఈ సందర్భమున నీ కమిటీలోని సభ్యులీ విషయమై జను లేయేజాగ్రత్తలను తీసికొనవలయునో తెలియజెప్ప కరపత్రముల నచ్చొత్తించియు, నవసరమగుచోట్ల నుపన్యాసముల నిచ్చియు పని చేయుమని నమ్మకమవును.—దేశాభిమాని.

భారతీయుల ఆంగ్లదేశ రాయబారములు.

"ఇండియను సోషలు రిఫార్మరు" పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది.— భారతదేశ రాజకీయపురోవృద్ధినిగూర్చి ఆంగ్లదేశమున నుపన్యసింపుటకు పంపు సందేశముల విషయమై యొక విచిత్రము జరిగినది. కొన్ని దినములకు పూర్వము ఢిల్లీలో సమావేశమైన ఆఖిలభారత దేశీయ సంఘమున, మాంటాగ్యుగా సంఘ రాజకీయ సంస్కరణములు ప్రత్యేక కాంగ్రెసులో చర్చితములగునటను కాంగ్రెసు సందేశము నంప కూడదని ఆద్యక్షులగులగు బీనెంటుయ్యుగారు పలుకుచు, దానిని నాపులేయుటకు తనవోటునిచ్చినది. ఆసభలోని హోమురాలు సభ్యులు కానివారు తమకు విజయము చేకూరవని సంతసిం చిరి. కాని హోమురాలు సభ్యులుమాత్రము కాంగ్రెసు సందేశము ఇంగ్లండునకు సోకుండగజేసి, తమ సందేశమును ప్రత్యేకముగ తక్షణమే ఆంగ్లదేశమున కనుపుచున్నారు. తనయొక్కయు, తన అనుచరులయొక్కయు చచ్చు తగిన సమాధాన మొసంగవలెనని బీనెంటుయ్యుకు నోవకపోదు. దువ్యయ వైస్యములను తీసివేయవలెనని ప్రోత్సాహపరచి, జర్మనులు తమ వైస్యములనే గమ్యాలోనికి నడపించిన విధముననే యీ చర్యయనుచున్నది. ఈమె మొసంగినసమాధానము హోమురాలు సమితి వారల నెట్లు సంతృప్తిపరచెనో మేము గ్రహింప జాలము. కాని యిది కాంగ్రెసు పక్షమునకు మాత్రము విరుద్ధముగ నున్నదని తెల్లము కాగలదు. బీనెంటుయ్యుగారు భారతదేశ రాజకీయములలోనే నింతటి అధికారము కలిగియుండుట కనేక కారణములను జెప్పచున్నారు. మేమునుకొన్ని కారణములను బోల్కొంటిమి. ఇక నొక కారణము నిట దెలివెదము. ఆమె అతి త్వరితముగ వర్తించును. ఇతర నాయకులు తమపూర్వులగు గోక్షేమున్నగు వారెట్లు వర్తించునో అని యోచించుచు, కాల యాచనము గావించుచుండ, యీమె కార్యమునకు గడంగి, భనమును నేకరించి, ప్రతినిధులను ఇంగ్లండునకు బంప సమకట్టెనది. ప్రభుత్వము వారు వీరికి దారిచీట్లు మొసంగిరి. కావున హోమురాలు సమితివారు, ఇతరులకు మార్గదర్శకులైరి. హోమురాలు సందేశమెట్టి అవకారమును చేయునని మేము విశ్వసించుటలేదు. పరిస్థితు లనుకూలగుచు దమక మిన్నకుండక, మనోనిశ్చయము గలిగి వర్తించు భారతీయులున్నారని వీరు చూపగలిగినయెడల వీరు చాల యుపకారముచేసిన వాగుదురు.

చెన్నపురిలో వడిన వర్ష పుకొలత:—గతజనేవరి 2-వ తేదీ లగాయతు నేటివఱకు చెన్నపురిలో 10.23 అంగుళముల వానపడినది. ఇంకను 1-28 అంగుళముల వాన పడవలసి యున్నది.

మద్యపానము: ప్రభుత్వధర్మము

ప్రజాసామాన్యపు లాభక్షేమములను, విద్యాధికులు లెక్కింపరనియు, స్వరాజ్యము లభించుచో జనసామాన్య ముడగ ద్రోక్కుటకు గురనియు, ప్రతి పక్షములు నడుపుట నాచారమయినది. ప్రభుత్వము వారు దేశమున నిర్బంధ విద్యావిధానమును ప్రతిష్ఠింప వలయు ననియు, త్రాగుడు బూర్జి దొలగింపవలయుననియు, సామాజ్యశాసన నిర్మాణసభలో తీర్మానములు బ్రవేశ పెట్టబడెను. ప్రజా ప్రతినిధు లొక్కమృదినీ తీర్మానముల కనుకూలముగ సమ్మతించి నిర్బంధ విద్యావ్యాప్తనావ సరము, మద్యపాన నిషేధాన సరముల గూర్చి నొక్క వక్కాణించిరి. ఈ తీర్మానములు ప్రజాసామాన్య క్షేమమునకు దారి జూపు చని యంగీకరింపని యుండబోరు. కాని నీటికి ప్రతికూలభావము జూపిన దెవరు? నోరులేని ప్రజా సామాన్యమునకు సరికొరకులనుని వినుపు విరామము లేక బలికెడి అధికారులే ఈ తీర్మానముల ప్రతిఘటించిరి. నిర్బంధ విద్యావిధాన మిన్ని వత్సరములలో ప్రవేశ పెట్టదనుని యైనను వీరు వాదనము చేసియుండలేదు. మద్యపాన నిషేధము గూర్చి ప్రభుత్వము వారిని బప్పించుటయు నా ప్రతినిధులు చేసిన ప్రయత్నములు పట్టము లయ్యెను. మత్తు కదార్థములపై ప్రభుత్వమునకు తేరుటన్న రాబడి హెచ్చుచున్న విషయము గూర్చి దలచి నపు డెల్ల ను, దేశీయుల గుండె లవిరుచున్నవి. ఈ రాబడి దేశపు సంపదను సూచించుటకు మారుగ దేశీయుల దౌర్భాగ్యదశను సూచించుచున్నది. రాబడి హెచ్చుచున్న కొలదిని, త్రాగుడు దగ్గు చున్నదని, కార్మికులగు నుదరాసు శాసనసభ్యుల సభలో చెలిపిన సంతసమున కాధారిము లేదని నిన్నటి దినమున వారిచ్చిన యంకెలనుండియే చూపియుంటిమి. దేశీయమద్యముల వాడుక చెన్న ద్రాప్తమున గత మూడు వత్సరములనుండియు డీణత జూపుటకు మారుగ వృద్ధి నే జూపుచున్నది. రాబడి నెక్కువజేసి, త్రాగుడును తగ్గించవలయు నను ప్రభుత్వవిధానము విజయము గాంచలేదని, సుగోచరమగుచున్నది. మద్యపాన నిషేధమే తను యాశయ నునియు, అదర్శప్రాప్తికై శ్రమ దీసికొని కనిజేసెదమని ప్రభుత్వమువారు తమ నిశ్చయమును వెల్లెబ్బవలయు ననియు, శర్మిగారు సామాజ్య శాసనసభ్యుల సభలో తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరిగాని, లాభము మృగ్యమయ్యెను. భారతీయులగు అనుద్యోగుల 20 ప్రాళ్లును శర్మిగారి తీర్మానమున కనుకూలముగ నొసగబడెను. కాని ఆధిక సంఖ్యాకు లగు అధికారసభ్యుల ప్రాబల్యముచే నీ తీర్మానము నిరాకరింపబడెను.

కాని ప్రతిపక్షవిజయము ప్రజా ప్రతినిధులకే సమకూరదని, త్రాగుడు దేశములోనుండి పూర్తిగ తొలగువరకు ప్రజలలో సౌఖ్యము ప్రబలనేరదు. ఉద్యోగులు గాని సభ్యు లందరును నేకగ్రీవముగ నంగీకరించినట్లయి, నత్యంతోపయోగకరమయినట్లయి తీర్మానము నిరాకరింపబడుట జూచిన విస్మయ విషాదములు గలుగక మానవు.

ప్రజాసామాన్యమును దుఃఖ సముద్రమునుండి లేవదీయుట కీమరభ్యాస మెంత శీఘ్రముగ నిర్మూలించబడిన సంత లాభకరము. నాల్గు వత్సరముల క్రిందట ప్రచురింపబడిన పరిపాలనా నివేదికమున, 1905-వ సం॥ మొదలుకొని 1912-13 వ సం॥ వరకును, మద్యముల వాడుకలో 100-కి 5 చొప్పున వృద్ధి గన్పించినదని, ప్రభుత్వమువారు గీకరించిరి. సంగ్రామసమయమున ప్రపంచమున నందెల్లను త్రాగుడు తగ్గుచుండగ యుద్ధారంభము నుండియు, హిందూ దేశమున ప్రతి వత్సరము త్రాగు డతిశయించుచునే యున్నది. ఈ విషయమై సామాజ్యసభలో గౌరవనీయులగు వాచాగారు నుడివిన ప్రస్తుతవాక్యములకు తగిన సమాధానము వెలువడలేదు.

“ఏ విధానమయినను, ఫలితములబట్టి శోధింపబడును. ఎత్తైనా శాఖా ప్రతినిధి యెవరైనను, ప్రభుత్వ విధానము విజయ గాంచిన దని చెప్పగలరా? రాబడి నూత్రము వి ప రీ త ము గ నే యున్నది. కాని త్రాగుడులో తగ్గు ఎక్కడ? త్రాగుడు వృద్ధియై దేశము దంతటను వ్యాపించుచున్నది. ఇదివరకు కల్లు దుకాణములు లేనిచోట్ల కొత్తవి స్థాపింపబడినవి. దుకాణముల సంఖ్య దగ్గిన దని ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. ఈ విషయమై విచీఁచించుట కాధారము లేదు. దుకాణములు దగ్గినంత మాత్రమున, త్రాగుడు దగ్గునని చెప్పుటకు ఏమి గలదా? ఒక దుకాణము ఐదివేల గ్యాలనుల కల్లును విక్రయించవచ్చును. ఆరు దుకాణములు గలసి వేయి గ్యాలనుల కన్న నెక్కుడు విక్రయించక బోవచ్చును. వాడుక దగ్గినదా లేదా యను విషయమే తగిన పరిశోధన మగును. వాడుక హెచ్చుట లేదని యెవరును వక్కాణింప జాలరు.” అని వాచాగారు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. ప్రభుత్వమువారు నిషేధమునకు దలపెట్టుచో, ప్రజల తోడ్పాటు తప్పక సమకూరును. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును, వారల మతములే త్రాగుడును నిషేధించుచున్నవి. మత ప్రాబల్య మింకను వారిలో నశింపలేదు. త్రాగుడు దగ్గులచే ప్రభుత్వమువారికి గలుగు ఆదాయపట్ట మింకొక విధమున పూర్తిజేయవచ్చును. కాని యనుభవ పూర్వకమున నాక్షేపణమును ప్రభుత్వము వారి కక్షమున సర్వ హామిల్లును గ్రాంటుగా రనువదించిరి. గ్రాంటు గారు మితముగ త్రాగువారట. దీనివలన తమకు ధనపత్రముగాని, ఆరోగ్యభంగముగాని, యవినీతి గాని, చేకూరలేదట. అందుచే త్రాగుడును పూర్తిగ మాన్పుచో, తమస్వత్వములకు భంగము గలుగునని గ్రాంటుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. గ్రాంటు గారి సమాధానము పాశ్చాత్యుల సామాన్య దృక్పథమునకు నిదర్శనముగ నున్నను, యీకాలమున విపరీతముగ దోచకమానద. ఒక్క గ్రాంటుగారి లాభముకొరకై, వేలకొలది ప్రజల నీ మరభ్యాసమునుండి తప్పించ గూడదనుట విభ్రమము గలిగించుచున్నది. మిత పానము గ్రాంటుగారి కెట్టిపట్టుమును గలిగింపక పోవచ్చును. కాని త్రాగుబోతు లందరును మిత పానముతోనే ప్రారంభింతురు. కొలదికాలములో మితము దప్పి, ప్రవర్తించును. మంచి యుద్దేశము లే సరకము నకు ద్రోవజూపునను నాంగ్ల సామెత యీవిషయమున గూడ వర్తించును.

గ్రాంటుగారి యభిప్రాయ మెటులున్నను, పాశ్చాత్య దేశమునందు సంగ్రామ మీ విషయమై ప్రాచీనాభిప్రాయముల భారద్రోవినది. దుష్టా మొదలగు దేశములలో సంగ్రామారంభముననే నిషేధ మాజ్ఞాపింపబడినది. ఆంగ్ల దేశములో గూడ మధుపాన మిప్పుడు చాలవరకు తగ్గినది. ప్రభు

త్వపు పట్టుదలయే యీ తగ్గుదలకు కారణమగుచున్నది. ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు ఫలితము గూర్చి ఇంకను సంతృప్తి జెందలేదు. నేటి తంత్రీ వార్తలలో ప్రధానమంత్రియగు లాయడు జార్జి గారొసగిన గంభీరోపన్యాసము గాననగును. ఆసందర్భమున లాయడు జార్జి గారు పలికినవాక్యములు తంత్రీ వార్తయం దిటుల నున్నవి. “ఆంగ్ల జాతియొక్క నీతిబలము త్రాగుడుమరభ్యాసముచే క్రుంగకుండ, క్రైస్తవ దేవాలయములు ముఖ్యముగ కృషి నలుపవలయును.

ఒకశబ్దము.—అటులయిన దాని నెందుకు నిషేధింపగూడదు?

ప్రధానమంత్రి పిమ్మట నిటుల నుద్భవెను. ప్రభుత్వమువారు కార్యసాధనమునకై కొన్ని కష్టముల నెదుర్కొనవలసి వచ్చెను. సంగ్రామమునకు బూర్వమునకన్న పిమ్మట త్రాగుడులో విశేష మగు తగ్గుదల గలదని ప్రధానమంత్రి యంకెల మూలమునజూపెను. సుతక్రమిచ్చనములతోలాభ ముండదు. ఇదివాండుకు రొట్టెయూ శలితండులకు మద్యమాయను ప్రశ్నను సాధింపవలసిన సమయ మరుదెంచునపుడు, ప్రభుత్వమువారిొక్క నిముస మయినను సంకోచింపక కార్యభారమును వహింతురు.”

ఇట్టి తరుణము హిందూ దేశమునందరుదెంచలేదా? దేశదారిద్ర్య మొకవంక నతిశయించుచుండ, త్రాగుడు వేరొక వంక మితిమీరుచుండ, ప్రభుత్వము వారు జోక్యము గలుగ జేసికొనుట కయి సంకోచించుట కిక వ్యవధిగలదా? లాయడు జార్జి గారెటుల నాంగ్ల దేశమున నీ దుర్వ్యసనమును పారద్రోలుటకు బూనియున్నారో, అట్టి పట్టుదలను నట్టి కార్యోత్సాహమును హిందవ ప్రభుత్వమువారు గూడ గనబడచుట శ్రేయస్కరము.

రాజకీయస్థితి : అమెరికను మిషనువారు

మహారాష్ట్ర దేశములోని అమెరికను మిషనువారి నివేదికము దేశములోని రాజకీయ స్థితిని ప్రారంభమున వర్ణించినది. కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానము రాజ్యంగ నిర్మాణమునకు దారి జూపుచున్నందులకు సంతసము వెల్లెబ్బిచ్చినది. కాని కాంగ్రెసు మహాసభ కలకత్తాలో గూడినపుడు, ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి బొంబాయిలో సమర్పించిన కొన్ని విజ్ఞాపనలు బిసెంటుగారు గోరునాగోరూలు వలదని నివేదించుట మాత్రము విచిత్రముగ నున్నదని, యీ నివేదికము చెలుపుచున్నది. ఇందుకు సోపలు రిఫార్మరు పత్రిక చెలిపిన యీక్రింది సమాధానము అమెరికను, మిషనువారి సందియముల బోద్రోలగలదు.

“ఇందులో విచిత్ర మెద్దియులేదు. మిషనరీలను క్రైస్తవేతరభాగములకు బంపుట నిరుపయోగమని దలచువారు ఇంగ్లండు అమెరికాలంద నేకులు గలరు. ఒకప్పుడు ఇంగ్లండు అమెరికాలలో బానిస వ్యాపారమును నిర్మూలించగూడదను వారు చాలమంది యుండిరి. అంతయేల కొందరు బానిసలే వారికక్షమున స్వాతంత్ర్యము గోరుట వెట్టితలంపని బలికిరి. పూర్వాచారమును విడుచుట కిష్టములేని కారణమే కొందరు భారతీయుల స్వపరిపాలనావిముఖతకు ముఖ్యహేతువని సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. నల్లవాండ్రకు కెల్లవాండ్రకు, గలతీవ్రవిభేదములు అమెరికాను స్వరాజ్యమున కనర్హముగ గావింపనపుడు, హిందూ దేశమునందలి జాతిభేదములు హిందూ దేశమున స్వపరిపాలనమున కనర్హముగ నెందుకు గావింపలేదు? మే మెప్పుడును తక్కువ జాతివా

వృత్తాంతములు

(0)

పంజాబు శాసనసభ:—ఈ నెల 18 వ తేదీన ఈ శాసన సభ రెవెన్యూ గవర్నరుగారి ఆధ్వర్యమున కలసింది. ఆర్థిక పత్రము పాఠించబడినది.

మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ:—ఈ నెల 18 వ తేదీన ఈ సభ జరిగినది. ఆర్థిక పత్రము పాఠించబడినది.

సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసనసభ:—ఈ నెల 18 వ తేదీన 50 వాళ్ళు బట్టరుగారు శాసనసభను ప్రారంభించిరి. ఆర్థిక పత్రము పాఠించబడినది.

స్వరాజ్య:—కలకత్తాలో తారాసుందర్ దాసి అను నొక స్త్రీ తన కుమారులను తైలముతో దడుపుకొని పిమ్మట వానికి నిప్పుంటిండుకొనెను. ఆమెపై వచ్చుసంతలో నామె కాలి మరణించెను.

పత్రికా శాసనము:—అకోరలులో ప్రకటింపబడుచున్న “వేదాంతసూచిక” అను మహారాష్ట్ర వారపత్రిక సంపాదకుని రు 1500 లు భరణము అడుగుటచే నతడు పత్రికను నిలిపివేయ నిశ్చయించెను.

రైలుగార్డులపై కేసుచేయబడుట:—ఈ కేసు భోగట్టా లినిజుల వ్రాయబడినది. బెంగళూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి నేరస్థులయందు దోషము నిలిపిరి. ముద్రా యుల తరపు సాక్షివిచారణ ఈ నెల 20-న తేదీన జరుగును.

ఒక సన్యాసికి ఖయరుశిక్ష విధింపబడుట:—కలకత్తాలో రామప్రసాదు అను నొక సన్యాసివాడు ఒక బాలని చేతి వ్రేళ్ల ఉంగరములను చేతి మురుగులను అపహరించినట్లు పోలీసువారు కేసుచేసిరి. రాజధాని 4వ మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి ఆ సన్యాసికి 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

విద్యార్థి యొకడు స్వహత్య జేసికొనుట:—కలకత్తాలోని మెట్రోపాలిటన్ కళాశాలలో 1 వ క్లాసు చదువుచుండిన జోతింద్రనాథు సీల్ అను నొక విద్యార్థి నల్లమందు నూనె కలుపు కొని త్రాగి మరణించెను. కారణము తెలియలేదు.

వైద్యులలో కేసు శాసనము:—వైశాఖము ప్రకారము ప్రిన్సిపాల్ గారు యొక పాశ్చాత్యుడు తన పేరును నమోదు చేయించు కొనవలెనని సబ్ జెడ్ స్పెషల్ డి. బి. కుమార్తెగారు కేసుచేసిరి. రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు వారికి 10 రూ॥ లు అపరాధము విధించిరి.

పాచ్చరిక:—పోలీసువారు తెచ్చుసాక్షులు అతిశయోక్తులను చెప్పుచుండునని రంగూను ఫిర్యాదుజడ్డి ఇటీవల తీర్పు లోపానినెను. అట్లు అతిశయోక్తులను చెప్పువారిని కఠినముగా శిక్షించెదము. నిజముగా జరిగినదానిని మాత్రమే చెప్పవలెనని పోలీసుకమిషనరుగారు తీర్పును ప్రకటించిరి.

కాలిపోయిన బంగీ:—కలకత్తాలో సబ్ తహసీల్దార్లు నుండి పంపబడిన బంగీలన్నియు జనరలు తహసీల్దార్లు వారు చేయబడుచుండినపుడు రెండు ప్యాకేజీలు సగము సగము కాలియ్యుండెను. ప్రేమెదు ద్రావకములం దుంచబడినవి తహసీల్దార్లు వారు రూపొందిరి.

ప్రత్తిని దొంగిలించి నందుకు 2 సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధింపబడుట:—సాల్టు కొటార్సు సామానుల పెద్దలోనుంచబడిన ప్రత్తిపేటలోని ప్రత్తిని అపహరించిన మునుస్వామి అను కూలివానికి రాజధాని 4వ మేజిస్ట్రేటుగారు 2 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

రైలు క్రిందపడి మరణించుట:—బెంగళూరునుండి కోలూరుగిరికి పోవు మోటారు రైలు బొరింగుపేట స్టేషను కూలీలు ముగ్గురు గజములు పట్టుకొని కాలి బల్లలమీద నిలుచుండుటకు యత్నించిరి. అందులో నొకని చేతిపట్టు విడిచి నడుచు వాడు పడిపోయెను. వచ్చుచుండిన చక్రములు వానిమీద నుండి బోవుటచే వాడు మరణించెను.

క్విన్తెన్స్ పరిశ్రమ:—దీనివలన విశేషలాభములు వచ్చుచున్నవి. చెన్నైకి బడ్జెట్ ప్రకారము 1914-15 సంవత్సరము లలో క్వినెన్స్ పరిశ్రమలను రోలరుల రూపాయలలో వచ్చినవి. ప్రస్తుత సంవత్సరములో 9 లక్షలకు దాటునని అంచనా వేయబడినది.

రైలుక్రిందపడి మరణించుట:—బొంబాయి పోర్టుపట్టణ రైల్వేస్టేషనులో రెండుబండ్లను కలాపుటకు వేచియుండిన పోర్టుయొక్క బండి రెండవదానిదరికి త్రోయబడుటకుబూర్వమే లేచి నిలుచుండుటచే రెండవబండి త్రోయబడినపుడు దానికిని మొదటిదానికిని మధ్యపడి నలిగి మరణించెను.

పారిపోయిన దొంగలను మరల పట్టుకొనుట:—ఈ నెల 9-వ తేదీన హజారిబాగు సెంట్రలు జయిలునుండి పారిపోయినవారిలో మరొకరు పట్టుబడిరి. ఇంకను చాలమంది దొరకలేరు. వారిలో నొక్కొక్కని పట్టుకొనినవారికి చెరు రు 500 ల నిచ్చెదమని పంజాబు దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. ఇంకను 11 గురు దొరకలేదు.

సి. సి. సి. హెచ్. ఎస్. పాఠశాల, తిరువల్లూరు:—వై పాఠశాల మొదటి వార్షిక తీర్మానము ఈ నెల 17వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు పాఠశాల భవనములో గా॥ న్యాయమూర్తి టి. వి. కేవగిరిఅయ్యగారు ఆధ్వర్యమున క్రింద జరుగును. ఎల్. ఏ. గోవింద గాఢవయ్యగారు డి. ఏ. బి. ఎల్. గారు, టి. ఎం. కృష్ణస్వామి అయ్యగారును ఉపన్యాసములు చేయుదురు.

నారాయణవరం, శ్రీ హనుమద్గ్రంథాలయము, ఉచిత పఠన మందిరము, రాత్రి పాఠశాల సంఘపక్షమున 17-వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 6-30 గంటలకు సంఘభవనము నందు సర్వెంటు ఆఫ్ యిండియా సొసైటీలో చేరిన డి. హనుమంత రావుగారు మ్యాజిస్ట్రేట్ దీపముతో “సారాంశ”ని గురించి యుపన్యసించురు. ఆ సభకు తిరుపతి స్టేషను నా. కుప్పసామి అయ్యగారు. డి. ఏ. అగ్రాసనాధిపక్షము వహించురు.

ఎత్తున కూలీల సంఖ్యకెక్కి ద్రవ్యమును పుచ్చుకొనుట:—కూనూరులో రాత్రి పుట్టతోటలో కూలీల యజమానుడుగ నియమింపబడిన నైచరు అనువాడు నిజముగ పనిచేసిన కూలీల సంఖ్య కన్న అధికముగ పనివాండ్రు సంఖ్య చెప్పి ద్రవ్యమును పుచ్చుకొని జాప్తీసామును అపహరించినట్లు చేయబడిన కేసు విచారణముగిసినది. నేరస్థునికి 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

నిధి దొరకుట:—ఉడిపి తాలూకాలో హో॥ కె॥ గ్రామములో నొక రైతు కృష్ణదాస్ అనువాడు గత సెప్టెంబరు నెల 29-వ తేదీన మట్టికోటకు గొయ్యి త్రవ్వించుటగా వాని కొక రాగిబిందె దొరికినది. అందు వెళ్లు బంగారు వెండి నాణెములుండెను. దానిని గొప్ప వాడు అధికారులకు తెలియ నీయలేదు గాని రహస్య మెట్లనో బయలుపడినదనియు దొరికిన నాణెములలో కొన్ని దొరతనమువారి చేజిక్కినవనియు తెలియచున్నది.

విజయనగరమునుండి మాలిలేఖకు డిల్లు 12-వ తేదీన వ్రాయుచున్నాడు:—మా పురమున నిన్నటి సాయంకాలము నొక పెద్దసభ చేసి, బాలకవియగు భోగరాజు నారాయణ మూర్తిగారు ఆశుకవిత్వ ప్రదర్శనము చేసిరి. కన్యకాపర మేల్వేలి చరిత్రను గురించి వీరు 50 పద్యములు 1 గంట కాలములో చెప్పిరి. వీరి కవిత్యము బహు సులభమైతిగను, అతి మధురముగ నుండును. వీరికి మెచ్చుకొని మా పురజనులు 116 రూపాయలు వారికి బహుమాన మొసంగిరి.

సిలెండరు ప్రేలుట:—సింధుదేశములోని హైదరాబాదు నగరములో నొక మంచుయంత్రశాలలో గత బుధవారమున సిలెండరు ప్రేలినది. ముక్కలు తగిలి ఒక కూలివాడు తక్షణమే మరణించెను. మఱి ఒకనికి కఠినమైన గాయములు తగిలినవి. పగలిన సిలెండరు ముక్కలుపడి నూలుగురుమార మందుండిన గడ్డికుప్పకు నిప్పుంటుకొనెను. జాతీయ కళాశాల బాలయోధులు ప్రాణములపై ఆశలువదలుకొని మంటలలోని తురికి వాటిని చల్లార్చిరి. మంటలు చల్లార్చుటకు ఆటంగంటలు పట్టినవి. నిప్పుపూర్తిగ నార్పివేయుట కారాత్రియంతయు కొండలు పనిచేసిరి.

గుట్టము క్రిందపడి మరణించుట:—గత గురువారము బొంబాయిలో ఓర్ గాము రోడ్డుమీద యొక గుట్టపుబండి పోవుచుండెను. ఆకస్మికముగ గుట్టము బెదిరి దాని ఇష్టానుసారము బండిని ఈడ్చుక బోయెను. కొన్ని నిమిషములలో బండి గొడుగు బాటుయ్యెను. బండి సమాపములో నిలుచుండిన 12 సంవత్సరముల బ్రాహ్మణ బాలునిపై ఆబండిపడినది. పదిమందికలసి బండినియెత్తి వానిని లేవనెత్తి యాసుకుప్రతికి వీసుకువెల్లిరి కాని అతడచ్చట మరణించెను.

కిరసనాయిలు మండుట:—బొంబాయిలో గతగురువారము సాయంకాలమున నొక కిరసనాయిలు వర్తకుడు బండిని తోలుకొనుచు పింజ్ రాపోల్ వీధిగుండు బోవుచుండెను. దబ్బాకు వేయబడిన వైపు వదులై కిరసనాయిలు కారిపోవుచుండెను. వైపును బిగించుటకు వర్తకుడు యత్నించుచుండగ రోడ్డుమీద పడిన చమురు గబిటన మండెను. క్రమేపే మంటలు అధికమై ఒక గృహమునకు అంటుకొనెను. రెండుఫయరు ఇంజనులు వచ్చి మంటలను చల్లార్చినవి. కిరసనాయిలు బండివాడు మాయమయ్యెను. వాడింతవఱకు పట్టుపడ లేదు.

అగ్ని ప్రమాదము—రంగూనులో నదీ తీరమున డాలా వైపున మంగళవారమునాడు చాల యంత్రశాలలు తగులబడి 4,99,000 రూపాయలు నష్టము కలిగినది. నీళ్లు అందుబాటులో లేకపోవుటచే మంటలు వడిగ వ్యాపించి రంగూను వాస్తవ్యుడు కోమాంగునై గారి యంత్రశాలయను గోదాములును తగులబడినవి. 11000 బస్తాల బియ్యమును 212000 గంపల ధాన్యమును తగులబడినవి. వానికి వేసికి వారు భీమాచేయించలేదు. ఆదివారమునాడు మోల్కెరుకు 3 మైళ్ల దూరమున నన్న న్యాంగు బితుగ్గగ్రామము పూర్తిగా తగులబడినది.

ఆయుధపాణుడైన ఒకదొంగ:—కలకత్తాలో గత యాదివారమురాత్రి మల్ బుల్ అను నొక దొంగ వాడొకడు కాణదారుడు! గాఢనిద్రలో నుండుట జూచి వాని కొలుతేబులోనుండిన ద్రవ్యమును అపహరించి పారిపోవుచుండగ దుకాణదారుడు మేల్కొనివానిని పట్టుకొనెనుగాని తనయొద్ద నుండిన కత్తిని దీసిచంపి వేసెదనని వానినిదయపెట్టి వాడుపట్టు విడిపించుకొని పారిపోయెను. కాని పిదప రెండుమూడు దినములకు వాడొక కనిస్తేబుచే పట్టుకొబడినది. కలకత్తా రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి వానికి 6 మాసములు కఠిన శిక్ష విధించిరి.

బొంబాయిలో తుపాను:—ఈ నెల 12-వ తేదీ రాత్రి బొంబాయిలో గొప్పతుపాను పట్టినది. దుమ్ము హెచ్చుగా రేగుటచే కొంతసేపు బండ్లునిలిచిపోయినవి. బ్రాములు ద్లాగి పోయినవి. జబ్బాబండ్లవారచట నచట తలదాచుకొనిరి. కాలినడకను పోవువారు చాలశ్రమపడిరి. వర్ష పరిమితియుగ దురిసి వీధులలో పొల్లెక్కినది. తుపాను నీటి కాలునలు మూయబడెనో లేక వానికి మన్ను అడ్డుపడెనో గాని నీరు ప్రకపించలేదు. తుపాను గంట సేపుండెను. హాపురు సమాపమున నిరాధారముగ నుండిన తెరచాప పడవలు చాల ముగిసిపోయినవి. కొన్ని సముద్రములోనికి పోయినవని తెలియుచున్నది.

చేతితో దయారు చేయబడిన పాము:—చేతితో దయారు చేయబడిన 8 అడుగుల పొడవుగల యొక పామును పోలీసువారు కలకత్తా రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట పెట్టిరి. కొద్దులోని వారెల్లరును మొదట దిగులుపడి పిర్మట ఆశ్చర్యము మొందిరి. అది నిజమైన పామువలెనె యుండెను. దానిని చూచిన వారందరును మొదట అది నిజమైన పాము అని భ్రమ చెందిరి. పల్లని, తెల్లని, పచ్చగాజు పూసలతో అది తయారు చేయబడినది. దాని కడుపు యడుగున ‘టర్ని ఖు దీ 1917’ అను మాటలు వ్రాయబడి ఉండెను. అదియొక బండివాని యొద్ద పోలీసువారు చూచి వానిని పట్టుకొని నీ కిడియెల్లు సంధించివది యని ప్రశ్నించిరి. తా నొక దినమున బండిని తోలుకొని పోవుచుండగ తనకిది రోడ్డుమీద దొరకెనని వాడు వారితో జెప్పెను. నీకది రోడ్డుమీద దొరకినట్లొక సాక్షిని నీవు గుజువు చేయవలయును. అందుకు 3 దినములు గడు వొసగితిమి అని పోలీసు వారు అనితో జెప్పిరి. యుద్ధములో బట్టుపడిన టర్ని ఖు దీ ఎకరై నను దానిని చేసియుండవచ్చునని తలంపబడుచున్నది. కాని అది యెట్లు కలకత్తాకు వచ్చినదో తెలియకున్నది.

సద్దేశవి వేముటకు బోయిన పోలీసు కనిస్టేబులు ఎదుర్కొనుట:—కన్ననూరులో 'సోలమన్' అను నొక భారత క్రైస్తవుడును మతేకొందఱు హిందువులును తగవులాడుకొనుచుండఁ జూచి పార్టీలను రాజీపరచి సద్దేశవివేషము చేసి చిన పోలీసు కనిస్టేబులు సోలమన్ ఎదుర్కొని వానినికట్టతో గొట్టెను. దెబ్బ వాని కాలునకు తగిలినది. కాలి ఎముక బయలుపడినది. నుమారు పక్షము దిశము లభింపకు అనుపత్రిలో జిక్కినొంది కాలి గాయము నివృత్తి పు జేయుచుకొనెను. 'పిమ్మట అతడు సోలమన్ దివ్య కన్ననూరు మేజిస్ట్రేటు గారియొద్ద కేసు జేసెను. మేజిస్ట్రేటు గారు సే.సు.కి 9 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

ఒకనిని నలుగు రెగుగొని చంపివేయుట:— బెంగళూరు నివాసితుడు చిదంబరప్పిళ్ల అనువాడు హవల్దారు కనిసేలు అనువాడు తనకన్నుల వలననబాకీ వైకమును అడిగినందున హవల్దారుని వారి స్నేహితుడగు నేపరు సభాపతి యనువాడును మఱి ఇద్దఱును కలసి వానిని ఎదుర్కొనికొట్టిరి. చిదంబరప్పిళ్ల బెంగళూరు రెండవ మేజిస్ట్రేటు గారియొద్ద కేసు జేసి చికిత్సనిమిత్తము జైలుకు అనుపత్రిలో జేరి 10, 15 దినములు గడచిన పిమ్మట నుర్రుచేసెను. వాని మరణముగూర్చి పోలీసువారు విచారణచేసి జిల్లా సెషన్స్ కు వారము నలుగురిని పట్టుకొని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారి యొద్ద కేసుజేసిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

అడవిలో సొక స్త్రీ దోచుకొనుట, నేరస్థుడు విడుదల కాబడుట:—యానాపరాయి డనునొక డొక స్త్రీ యొక యడవిగుండ బోవుచుండ నడచుచు దోచుకొనెను. మఱి యొక పదిహేను దినముల కామె పోగొట్టుకొనిన నగలు ఇగురు స్త్రీలు ధరించుట పోలీసువారు చూచి వానిని గూర్చి వారిని ప్రశ్నించిరి. తమకు యానాదిరాముడు ఆ నగలును ఇచ్చినట్లు వారిరువురు చెప్పిరి. ఇందువై పోలీసువారు యానాదిరాముడిని పట్టుకొని కర్నూలు జిల్లా జడ్జిగారి యొద్ద కేసుజేసిరి. జ్యూరీలకు సే.సు.ని యందు నేరమగపడలేదు. జడ్జిగారికి మాత్రము వానినందు దోషము స్పష్టముగ నుండినట్లుండెను. అందునట్ల కేసు హైకోర్టుకు పంప బడెను. హైకోర్టువారు దిగువ కోర్టు జడ్జిగారిలో నేకీధనించక దిగువ కోర్టు జ్యూరీల యభిప్రాయములతో నేకీధనించి నేరస్థునిని విడుదల చేసిరి.

రివ్వా దొక సోల్లరును దోచుకొనుట:— కొలంబోలో గత సోమవారము గాత్ర 11 గంటల వేళప్పు డొక సోల్లరుక రివ్వాను మాటాడుకొని బాకీనులను విడిచిపోయెను. సోల్లరుచే నియమింపబడిన స్థలమును బండిని ఈడ్చుకు పోవుటకు మారుగ రివ్వావాడు పందికవటిరొడ్డునకు సోల్లరును దిగుకుబోయెను. అచ్చట వారు తన సహకారుతోగూడ సోల్లరును దోచుకొనెను. వానియొద్ద 25 రూ॥ లు మాత్రమేయుండెను. అప్పటిలో తానేమైన గండక గోళము చేసినయెడల ప్రాణహాని కలుగునని భావించి సోల్లరు మరుసటి దినముదయమున గత రాత్రి జరిగిన సమాచారములను పోలీసువారికి తెలియపరచెను. వా రారీవ్వావానిని వాని సహకారులలో నొకనిని పట్టుకొని కేసుజేసిరి. మేజిస్ట్రేటు గారు కేసు విచారణాంతరమున నేరస్థులకు చెరియొక 6 మాసములు కఠినశిక్షయు చెరి నూలు రూ॥ లు అపరాధమును విధించిరి.

కేసులలో బోలీసువారు అబద్ధములు చెప్పి కేసులను బలపరచుచున్నందుట:— సాధారణముగ పోలీసువారు తాము చేసినకేసులలో ఉన్న విలేరి కల్పించి చెప్పి కేసులను బలపరచుచున్నవెడల ఇక నిలువై దొంగ కేసులు చేయబడినట్లు గాని లేక దొంగసాక్షులును ఋజువుచేసినట్లుగాని దొంగ సమాచారమును అధికారులకు తెలియపరచినట్లు గాని నాకు తెలిసినయెడల అట్లుచేసినవారికి కఠినమైన శిక్ష విధింపబడును. నిజము చెప్పకుట అపరాధములను అబద్ధములు చెప్పకుటలన చెప్పినవారికి కలుగు అపరాధములను తమ క్రింది ఉద్యోగులకు జేయును. సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టర్ల బోధన చేయవలయును అని రంగూను పోలీసు కమిషనరు గారు ఉత్తరువు చేసిరి.

మోటారు క్రిందపడి మరణించుట:— బొంబాయిలో గత శుక్రవారము పగలు 12 గంటలకు కృష్ణాబాయి అనునొక స్త్రీ తన వెడతండ్రి కుమారుని సాయముతో హజనుగోడ్డుగుండ బాబుల్ నాథు అలయమునకు పోవుచుండెను. వారిరువురును పోవుచుండిన కాలిమాంసము రాతిపలకలతో గట్టబడినందున నూర్చుకొని వేడియెక్కుటచే ఆమె కాళ్లు కాలినందున గట్టుదిగి బండ్లుపోవుచున్నామన ఆమె కేదయిందెను. మోటారుబండి మోటారుబండియని ఆమెసోదరుడు కేకలు వేయుటచే నామె కలవరపడి వెనుకకుమాచెను. అప్పటికప్పుడే బండి ఆమెపూర్వములో నుండెను. గానినుండి తప్పించుకొనుటకు ఆమె ప్రక్కకు మళ్లెను. ప్రక్కకు మళ్లినపుడును బండిని నడపువాడుకూడ బండిని ఆ ప్రక్కకే త్రిమెను. ఆమె బండి కెనురయ్యెను. బండి నాపుటకు బండినినడపువారికి సాధ్యమునదికాదు. ఆమెయెందు బండిపోయి ఆమెను తక్షణమే చంపివేసెను.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము వాణిజ్యవిద్య:—కడపటి పర్యాయము జరిగిన కలకత్తా నెనేలువారి మిటింగులో విశ్వవిద్యాలయ విద్యులలో వాణిజ్యవిద్య కూడ జేర్చుటకుగూర్చి చర్చింప బడినది. వంగదేశపు వాణిజ్యకాళివా రివిషయమును గూర్చి తమయుభోద్దేశమును తెలుపు వల కీవిషయము గూర్చి చర్చజరిగించుట అపివేయ వలసినదని ఫిండిలిషి రాన్ గారునుడి విరి. పాశ్చాత్యసభ్యులందరును ఫిండిలిగారి ఉపసాదమును బలపరచిరిగాని సభ్యులలో నధిక సంఖ్యవారికి ఉపసాదమునకు వ్యతిరేకమగుట వలన ఆసభయముననే వాణిజ్యవిద్య గూర్చి చర్చ జరుప బడినది. ఒకకమిటీవారు నియమింపబడిరి. ఫిండిలి, వర్మనర్స, చి. హేటక సర్ ఆకుగోషుయుభర్త గార్ల కమిటీ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి గాని వారు కమిటీ సభ్యత్వమునకు రాజీనామాల నిచ్చుటచే నవాబ్ మక్కుల్ హూదా, డాక్టరు మక్మీల్ లాల్ బోను, డాక్టరు ఫిరోజేందు లాల్ సేక్, జె. ఎ.కె. దాసుగు ప్రగాఢ వారి ఫ్లానే కమిటీ సభ్యులుగ నెనేలువారిచే నియమింప బడిరి.

ఇరుకూలము బండిపోటు కేసు:— ఉత్తరముల బారుజిల్లా క్వీలండి తాలూకాలోని ఇరుకూలము గ్రామములో గత డిసెంబరు నెలలో ఒక దినమున ఒక బండిపోటు జరిగినది. 8 గురు బండిపోటు గాండ్రు ఆయుధములతో కేసుకి దేవు అను సొక ధనికుని ఇంట ప్రవేశించి కుటంబమువారిని భయపెట్టి బలవంతమున యజమానుని యొద్దనుండి పెట్టెల కాళములను దీసికొని వాటినితెరచి వాటిలోనుండిన నుమారు వెయ్యి రూ॥ల నగలును, గొక్కమును అపహరించుకొనిపోయిరి. క్వీలండి పోలీసువారి సమాచారము విని వైగ్రామమునకు బోయి భోగట్టాలచేసిరి. జరిగిన నిజస్థితినింతయు వారు తెలిసికొని బండిపోటు గాండ్రును వెతకి వెతకి రెండు మాసములలో పట్టుకొని జిల్లా జడ్జిగారియొద్ద కేసుజేసిరి. జడ్జిగారు విచారణచేసి 6 గురికి చెరి 2 సంవత్సరములు కఠిన శిక్ష విధించిరి. ఇద్దఱు బండిపోటు గాండ్రును శిక్షింపక విడుదల చేసిరి. వీరికి గూడ శిక్ష విధింపబడవలసినదని పోలీసువారు హైకోర్టులో అపీలుచేసిరి.

యూరేషియను బాలికల దౌర్జన్యము:— గత ఫిబ్రవరి నెల 12 వ తేదీని కలకత్తాలో ఖాజేంద్రనాథు ఘోష అనువాడు రాత్రి 8-30 నిమిషములకు చారంగిరోడు గుండ బోవుచుండెను. దారిలో వాని కొక బండి ఎదురుపడినది. అందు ముగ్గురు యూరేషియను బాలిక లుండిరి. బండి మొత్తాలపై బండివాడు కాక మఱియొక వంగదేశియునుండెను. లోనిముగ్గురు బాలికలను వానిని పిలిచిరి. ఏమికావలయునని అతడు బండియొద్దకు బోయినపుడు వారిలో నిద్రకు వానిపట్టుకొనిరి. మూడవయామె వాని చొక్కాయు జేబులను దడిచిరి. 8 రూ॥లుండిన నుంచిని చేతబుచ్చుకొనినది. నాసంచి నా కిచ్చివేయవలయునని అతడు గట్టిగ వారిని నిర్బంధించి అడిగినతోడనే బండి మొత్తాలపైనుండి నూర్చుండిన రెండవ వంగదేశియును క్రిందకు వచ్చి కత్తికనవరచి నీవు నిశబ్దముగ పోయినపో లేనియెడల నీ ప్రాణములు నీవికావని భయపెట్టెను. ఖాజేంద్రనాథు ఘోష అప్పటినుట్లు కూరకుండి ఆమరునిటిగినమున పోలీసు వారికి రిపోర్టు వ్రాసెను. వారు దౌర్జన్యముగావించిన యూరేషియను బాలికల గృహమును వెతకుకొనిపోయి దానిని సాదాచేసిరి. రూపాయలసంచి దొరకినది. వారిముగ్గురివై కేసుచేయబడినది. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

దత్తపుత్రుని మైసూర్ కాలములో దస్తుక్రింద భూములు వేలము పాడించుట:—ఒకడు తనకు సంతానము లేనందున ఒక పుత్రుని పెంచుకొనెను. దత్తత జరిగిన కొంత కాలములో నతడు మరణించెను. దొరతనము వారి రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్ల నుర్రించిన వాని భూములను వాని భార్య పేర నమోదుచేసి మరణించిన వానివల్ల జరు కావలసిన దస్తు వైకమునకు ఆ భూములను ఏలము పాడించిరి. పిల్లవాడు తన మైసూర్ తీరిన వెనుక దొరతనము వారి మీద హైకోర్టులో దావాచేసెను. 1831-3 ఆక్టు 10-న ఆర్టికలును వ్యతిరేకముగ జరుగును గాన దస్తు కొఱకు నుజ్జువాని మైసూర్ కాలములో భూములను విక్రయించుట అన్యాయమని హైకోర్టులో వాదించ బడెను. హైకోర్టువారి వాదమును ఆమోదించి మైసూర్ కాలములో మైనరు భూములు దస్తు క్రింద విక్రయింపవల కూడనని తీర్మానించిరి. తప్పు అభిప్రాయములతో రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్ల వెంపకపు తల్లిపేరపట్టా ఇచ్చిరను విషయము దత్తుని హక్కును పోగొట్టినదని కూడ తీర్మానించబడినది.

అద్దెల బిల్లు:—బొంబాయి కాసనసభలో నీవారము చర్చింపబడనున్న అద్దెల బిల్లును సమర్థించుటకు బొంబాయి పోరులు సర్. నారాయణ చంద్రావర్మగారి ఆధ్యక్షత క్రింద మంగళవారమునాడు సభచేసిరి. హార్నిమను, బోలా లాయి, దేశాయి, తల్యారఖాను, హెచ్. పి. మోడి గార్లు పాల్గొనిరి. ఆ చట్టము తప్పుక ఆమోదింపబడవలెనని వారు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి. చాలమంది ప్రముఖులు సభకు వచ్చిరి. ఇండ్ల అద్దెలను హెచ్చించుటయును తగ్గించుట యును ప్రజల స్వాతంత్ర్యమునకు చేరనని గాన దాని కధ్యంతరము కలిగింపరాదని కొందరనిరి. అది సరిగాదని చంద్రావర్మగారు నుడిచిరి. నిష్పాక్షికముగా నీ కాసనము నామోదింపవలెనని హార్నిమనుగారు రనిరి. ఇండ్ల యజమానుల కార్యము నడచుటకు దొరతనమువారు చేయున్న కాసనమును ప్రజలందరు నామోదించుచున్నారు. దీనికి కాసనసభ్యు లేమాత్రమైన ప్రతి కూలముగ పనిచేసిన వారికి మరల వోల్లు లభింపవలె తల్యారు ఖానుగారు రనిరి.

కనిస్టేబుల దౌర్జన్యము:—వంగదేశములో బ్రాహ్మణ చారియలో రాయదాసుల్ దై ఆను నొక ముసలివాడొక దినమున ఒక కంబళిని కొనుట కొక అంగడికి బోయెను. షేక్ ఇస్మాల్ ను మఱికొందఱు కనిస్టేబులును వాని నెదుర్కొని ఇస్మాల్ వానిపట్టుకొని నిన్ను మేము కాజాకు దిగుచుపోవుదుమని పలికెను. అయ్యలగా! నేనేమి నేరముచేయలేదే నన్నెందులకు పట్టుకొనిరి. అని ఆ ముసలివాడు వారిని ప్రశ్నించినపు డొక కనిస్టేబు వాని ముక్కుమీద గ్రుద్ది బలవంతమున వానిని కాజా ఆఫీసుకు ఈడ్చుక వెళ్లిరి. దారిపాడుగునను వానిని తన్నుట, గ్రుద్దుట మొదలగు దౌర్జన్యపు పనులను కనిస్టేబులు గావించిరి. కాజా ఆఫీసారి ఆ ముసలివాని నుర్రలను వివరయే నీ కేసరైన జామీను యుండినయెడల విడుదల చేసెదనని పలికెను. ముసలివానిని చూచి బాలిసొంగిన కొందరు వానికి జామీను ఉండి వారిని విడుదలచేయించిరి. కాజానుండి ఇంటికి బోయి ముసలివాడు డిఫూట్రి మేజిస్ట్రేటు గారియొద్ద కేసుచేసెను. మేజిస్ట్రేటు గారు ఫిర్యాదీ వాక్కులము కట్టుకొని ముద్దాయిలకు నోటీసులు పంపిరి. ప్రథమ హీరింగు దినమున ఇద్దరు కనిస్టేబులు కోర్టునకు బోని హేతువున వారికి వారంట్లు పంపబడెను.

సంయుక్త రాష్ట్రముల మహమ్మదీయ సంఘము:— బారిష్టరు హిదాయతు హుస్సేను గారి (క్వామ్మారు) ఆధ్యక్షత క్రింద అలహాబాదులో నీసంఘసభ జరిగినది. కాంగ్రెసు ముస్లిము లీగువారి విధానములన నుహమ్మదీయులు లాభములకు భంగము కలుగునని మితవాదులగు మహమ్మదీయులందరు (అధిక సంఖ్యకులు)ను భావించు చున్నారు. సంఘప్రాతి నిధ్యమున దొరతనమువారు నిర్ణయించిన మితి కొంచిమైనను తగ్గింపబడగూడదని ఈ సంఘమువారు దొరతనము వారికి విన్నవింపగోరెద రను తీర్మానము చేయుబడినది.

ప్రత్యేక జాతీయ సంఘము. పెట్రోగ్రాడు, మార్చి 18:— కమిసరీను సంఘమును సావైట్సుసంఘమును మాస్కోకు పోవుటచే నగరక్షణము కొరకును శాంతిరక్షణముకొరకును ప్రత్యేక సంఘ మేర్పరుపబడినది.

గుంటూరు సమాచార సభ.

పామ్మారునందు 3 వ సమావేశము

(ఒకవిశేషము యొక్కనుండి)

8-వ తేది ఉదయము 10 గంటలకు పామ్మారు ఎవ్వరు వెకండరీస్కూలు హాలులో జిల్లాకలెక్టరు ఈ. ఎ. డేవిసువార గారి ఆధిపత్యము క్రింద 3 వ గుంటూరు సమాచారసంఘ సభ జరిగినది. గుంటూరు జిల్లాలోని దాదాపుగా నన్ని తాలూకాల యందున్న సమాచారసంఘపు ప్రతినిధులను, సమాచారపరపతి సంఘ ప్రతినిధులను, అధికారులను అధికారేతరులను సభకు వచ్చిరి. అగ్రాసవాధిపతి ఈ. ఎ. డేవిసు వారగారు కొన్ని విషయములను సభలో ముచ్చటించిన తరువాత వారు కార్యాం తరముచే వెళ్లవలసివచ్చినందున సమాచారసంఘముల రిజిస్ట్రార్ ఎఫ్. జి. హెమ్మింగ్స్ వారగారు అగ్రాసవాధిపత్యమును వహించిరి. సభయందీక్రింది తీర్మాన మంగీకృతము లైనవి.

కక్షి గాయలు డిసాజెటు చేయు సామ్మారు యిప్పటి వలె తాలూకాఖజానాలలో నుంచక సామ్మారు విషయమై తగు నిబంధనల నేర్పాటుచేసి సమాచార ధనాగారములలో నుంచుటకు హెచ్చరిక వారు న్యాయస్థానములకు అనుజ్ఞనొక నలయునని సభవారు కోరిరి.

మ్యూసిసిఫల్ లోకల్ బోర్డుల ప్రాంతంట్లు భూమి మొదలగు నియమ సామ్మారు సమాచార జిల్లా బ్యాంకులలో గవర్న మెంటు నిబంధనలలోబడి, డిసాజెటు చేయుటకు ఆయా సంఘములకు అధికారము గలుగునట్లు లోకల్ బోర్డుల చట్టములను, గవర్న మెంటువారు, సవరణ చేయవలయుననియు సభవారి అభిప్రాయము. జిల్లా తాలూకా బోర్డులలోను, పుర పాలక సంఘములలోను సమాచారపరపతి సంఘముల పం చాయతీ ద్వారా సభ్యులుగా నియోగింపబడుటకు అర్హులుగా నుండునట్లు లోకల్ బోర్డుల చట్టములను సవరణచేయుటకు దొరతనమువారు ప్రార్థితులు.

సమాచార పరపతి సంఘములేగాక పశువులభీమాసంఘ ములు, విత్తములు, యెరువు సంఘములు, గూడ మాస్కి నిమిత్తమైన స్థాపింపబడిన పరపతి సంఘములవారిని ఆయా అధికార కాఖలవారిని కోరుచు, ఉన్నట్టిగా క్రయవిక్రయ ముల చేయు సంఘముల ప్రారంభించుట కీసభవారు సమా చారాభిమానులను హెచ్చరించిరి.

సమాచార సంఘముల పంచాయతీ దారులకు ఆయా గ్రామముల యందుగల చెలువుల బావులయొక్క మరమ్మత్తు తనిఖీచేయు అధికారమును గ్రామ పాఠశాలలను, నీటిపారు దల విషయమై జోక్యము వున్నవారిని పరిచేయు అధికారము నొసంగుటకీ సభవారు దొరతనము వారినిగోరిరి.

సర్కారు సిస్టు సమయములయందు దొరతనమువారు సమాచార రాష్ట్రీయ సిస్టుల ద్వారానుజిల్లా రిఫులద్వారాను కావలసిన దృక్పథము తాము బహుళా తియ్య వడ్డీకి కొద్ది వాయిదాలవూడ అప్పిచ్చువలయును.

జిల్లా బ్యాంకులయొక్కమేర ధనము కష్టపహరించు మొత్తములో పరికభాగము అగుటకుగాను పూర్వ ప్రియత్న ములు జరుపుటకు సమాచారాభిమానుల నీ సభవారు కోరిరి.

మన్నన కేవలసాము తాలూకా ట్రస్టుధనమును జిల్లా బ్యాంకులలోను గ్రామసంఘములలోను డిసాజెటుచేయుట కంగీకరించినందులకు జిల్లావడ్డీగారి కభినందనలను తెక్కిన కేవలసాముల ట్రస్టుధనమును గూడ నట్లేచేయుట కీ సభవారు గోరిరి.

సమాచార గ్రామ నగర సంఘములకు మెంబర్లవలనను జిల్లా బ్యాంకుల కిరీరసంఘములనను జాక మాసాంశమునకు రావలసియుండిన వసూలుకాని వడ్డీని లెక్కలలో ఆదాయము చేర్చుకొనక ఇతర సంఘములకు జిల్లా బ్యాంకు యియ్యవలసిన వడ్డీని, కష్టముకొంద చేర్చుటచేత లెక్కలలో నష్టముగా కనుపడుచున్నది. కనుక నీ సంఘమునకు వసూలు కావలసిన వడ్డీని ఆదాయములకొంద చేర్చి లెక్కలు తయారుచేయునట్లు నిబంధనలు మార్పుటకు దొరతనమువారినిసభవారు ప్రార్థించిరి.

సమాచార సంఘముల దృక్పథము నునియార్జించేయు యేర్పాటును గురించియు, యేచేటును జిల్లాకంఠకును సమా చారసభకు జిల్లాబ్యాంకింగు యూనియను వారు జరుపుటను గురించినందు గుంటూరు నందు చరియొక పెంటిల్ బ్యాంకు యవసరమును గురించియు తీర్మానములు జరిగిన వెనుకను సభసాంతముగ ముగిసినది.

బర్రా శాసనసభ.

క్రొత్త లెప్టి మెంటు గవర్నరు సర్ రెయినాడ్లు (కా దకుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద మొదటి బర్రాశాసన సభ ఈ నెల 13 వ తేదీన జరిగినది. ఈ కాలమున నొక లెగిషలేషన్ నష్టము కలుగ చేసిన చరియొక లెగిషలేషన్ నొందుట కనకా శము లేదు. స్టీమరులు లేకకమున ఆస్థులసిన సమయ భరలు తగ్గును. కొనవలసిన సరుకుల భరలు మెచ్చును. ఇం దుల కందరును సంసిద్ధులుగ నుండవలెను గాని చిక్కులను పెంచగూడదు. చాల విషయములలో బర్రా తక్కిన దేశ ముల కంటె మంచి స్థితియందేయున్నది. బర్రా సామ్రాజ్య మునకు విద్యుదును కలపను చున్నను ఊర్పుమున ఇచ్చు చున్నది. అనంతమైన వానికే యిప్పుడు ప్రాముఖ్యత నియ్య వలెను. చేయవలసిన కాకా సదుపాయమున లోపము గలుగ కుండుటకు దొరతనము వారు ప్రయత్నించెదరు. గత రెండు వత్సరములలో సైనిక సమావేశమున జరిగినవని వెనుక నను భవమున ఎంచబడి యుండును.

సావరులు మొనరులు మిలిటరీ పోలీసులు కార్మికులను గాక 1000 మంది బర్మనులును 1000 మందిచిరులును జ్యాలై నెలలో ప్రాప్తుకువెళ్లిరి. 2 బర్రాసంఘములకంపెనీలు రైఫలు కంపెనీలుగా మార్చబడినవి. 70వ బర్రాపటాళము పూర్తిమై నది. ఇంకొకటిగూడ నీటివల పూర్తిమైనది. ఇంకను సైనికులను చేర్చుచునే యున్నాము. ఫిబ్రవరి నెలలో 322 మంది చేరిరి. సెప్టెంబరునుండి 1918 ఫిబ్రవరివరకు 2687 గురు చేరిరి. 1916 సెప్టెంబరు మొదలు 1917 ఫిబ్రవరివరకు 1957 గురు చేరిరి.

ధాన్యము ధర రు 105 లని నిర్ధారణచేయబడిన గోధు మలకు 3వ జూలై వరకును ఆర్డరుగాలవు ఆరువల విద్యు మును ఎగుమతి చేయుటకు దొరకెన్ని స్టీమరులను ఇండియా దొరతనమువారు బర్రాకు పంపుచున్నారు. మార్చి నెలఖర వరకును సిస్టు వసూలు చేయబడదు. అని లెప్టి మెంటు గవర్నరు గారు నడిచిరి.

ధాన్యపుధర చాల తక్కువయిన కొందరును చాల హెచ్చనికొందరును ఆతేషించిరి. దొరతనమువారు రైతుల లాభములను పాటింపవలెను. మధ్య వానికి లాభము రావలెను గాని వీరి కధికలాభము కలుగుటకొరకు సామ్రాజ్యవానుల నవ్యామును చేయగూడదు.

ఇండియానుండి బర్రాకువిడదీయవలెనను విషయముగల దు. ఇండియాలోనివలె నిరట రాజకీయాందోళన మంతగాలేదు. బర్రావాకికి కోరికలుండుట సమాజము. మనము బాగుగా సిర పడి నెచ్చునగా వాటిని కోరవగును. అనుకుల విధానమును నిర్ధారణచేసికొనవగును. బర్రాకు ఇండియా నుండి విడదీయవ లెనిపటువారు బాగుగా నాలోచించినట్లుగుపడదు. బర్రాకు నేను క్రొత్తవాడనైనను మెచ్చుచుండి ఈమార్పును కోరుట లేదని చెప్పగలను. కాని బర్రాకు తక్కిన రాష్ట్రములలో సమానముగా మాదక ప్రత్యేక దేశముగా భావించవలెనని బర్రా వారు కోరెదరు గాన ఇండియాలోని రాష్ట్రములకు వర్తింతు నియమముల నన్నిటిని బర్రాకుగూడ వర్తింపజేయక బర్రా కెట్టివి అనుకులమో వానినే వర్తింపజేయవలెనని వారు కోరె దరు. మనము కొన్నిటిలో కభివృద్ధి మొదినను చాలవిషయము లలో వెనుకబడియున్నాము. స్థానిక స్వపరిపాలనము వానిలో నొకటి. మనకు జిల్లాబోర్డులు లేవు. పురపాలకసంఘములు బాగుగా పనిచేయుచున్నవి. మనకు ముఖ్యముగా కావలసినది విజయము అని వ్రాడవగు గవరి. ఆర్థికపత్ర ముపపాదింప బడిన.

సిరాంపూరు బందిపోటు:—మంగడేశములో సిరాంపూరు మునకు సమీపములోనున్న చంప్ దాని గ్రామములో వైద్యు లుగ నున్న డాక్టరు పంకజన్ బట్టాచటర్జి గారి ఇంటిలో నుమారు 24 గురు బందిపోటు దొంగలు ప్రవేశించి డాక్టరు గది తలుపులను పగులగొట్టి లోపల ఇరువపెట్టెల పగులగొట్టి నుమారు 8 జేబు రూ॥ల వగదుతో పారిపోయిరి. బందిపోటు గాంధ్రు బయటకు వచ్చుకప్పటికి గ్రామస్థులు వారిని ఎదు రొగ్గిరి. గ్రామస్థులకును బందిపోటు గాంధ్రుకును హోరా హోరి పోరాటము జరిగెను. ఈ పోరాటములో 5 గురు గ్రామ స్థులకు కవీరములైన గాయములు తగిలినవి. బందిపోటు గాంధ్రు గ్రామస్థులనుండి తప్పించుకొని పారిపోయిరి.

ఫిల్లిను సర్కసు

అతి జయ ప్రదము. పాశ్చాత్య వన్యమహాపుర ప్రదర్శనము నిర్వహిరాత్రి మాదకచ్చిక ఆసుఖ్యాకులు “మనోహరపరు ప్రదర్శనము” అని వికగ్రీరముగ చెప్పిరి. ఇంతవరకును చెప్పిపురిలో కనిచిన ఎటుగని అనేక జంతువుల మహాప్రదర్శనము. ప్రజలు చూసిన యుత్సాహమున జంతువులు నువ్వంగి యుత్సాహముతో ప్రవర్తించినట్లుండెను. ఈ సంవత్సరము ప్రపంచపు నూతనస్పృహలో 35 అద్వితీయ ప్రదర్శక జంతువులు 35 ప్రతి రాత్రియును 9-15 గంటలకు ప్రదర్శనము జరుగును. సాయంత్రప్రదర్శనములు: శనివారము ఆదివారములు సాయంత్రము 4-30 గంటలకు ఆందరికి ఆకుకులమైన రేలు: రు. 4, 3, 2, 1, అ. 8. టిక్కెట్లు మిస్సిస్ట్రు కంపెనీయొద్ద దొరకును.

శ్రీమదాంధ్ర బహుంధ పురాణము

(వ ద్య కా వ్య ము) వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదమనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు వుట్టినది? వలభేదము లేక శలిగి! ఆచారవ్యవహారము తెల్పెట్లుమాతే! ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగనిరంపబడియున్నవి. గొప్పచాకీ(గంధమునై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు. 300 బుగుల నులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర మున్నవి. నెల 5-0-0. కర్పణ వేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

కైలి:— నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 3000 పద్యములంకలవు. మంచికాగితములనై అచ్చు. కాలికో లెండు ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు శేరు. (26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

తెలుగు పండితుడు, ముగిసినవక హైమాన్యు. కడక. విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడేపో, మహంతు రోడ్, మదరాసు. ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాయమైన నెలకు దొరకును. కాబట్టలగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీవతి, బి. పి. ఎం. బి. సి. ఎం. (1946-1947) మే కజరు.

మదరాసు అందు సవరణమరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్డు.

Table with 5 columns: Station, Train Type, Fare, Distance, and Remarks. Rows include Madras, Chittoor, and other stations with train details.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము.
చక్కని డబ్బిలో సహా సీసా 1-కి 0-8-0
తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల
భారదోలును. నాయువుపోట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది.
దీనిని విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు, లేక 109 ప్రేరిరోడ్డు ఫోర్టు బొంబాయి.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అకలికంఠపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యమలకు కీరీటునువంటి వంటి. కుడతలను, మచ్చలను, గండమాలలను
తొలగించు, ప్రాతనిద్రలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధి కారిణి

కనావధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిర్గుణము, సహజమైనను బుద్ధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను
పోగొట్టును. వీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును శాస్త్రసంబంధమును పోష్యులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్రమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 రోజుల బాడేలో అమృతము.

ప్రాప్తెలురు:— పి. డి. సావంత్, 144, ఫనగనాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

వీక్షణములపై ప్రశంస

ఇది శాస్త్రములపై అపూర్వము విరచితము.
మరియు 1-కి 0-8-0 డబ్బిలో అధికము.

అమృతాంజనము విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్తి కల్పవంతి రామలింగార్యే గావించి
ప్రచురించినది. మొ 1-కి 0-8-0 డబ్బిలో ప్రత్యేకము.

అంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతాంజనము డిపో వారి దివ్యోపధములు.

	రూ.
కంతచూర్ణము పండ్లుతోముటకు ...	0.2
చిర్బరసాయనము మూత్రము అశిర్బరమునకు ...	1.4
దంతశుభ్రకారి పండ్లుతోముటకు ...	0.8
చురగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	0.12
మూలకంకణ తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.12
తేలునుండు తెలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0.8
శీత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామూత్రము వాంతిశోధకులకు ...	0.8
గజ్జిక తైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-కి ...	0.4
నామకర్పూరము సీసా 1-కి ..	0.8
శీలకు మందు సీసా 1-కి ...	0.4
తామర తైలము; తామర, తీటుకు ...	0.6
గుడ్డుకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.4
సురతిద్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కఫహరి శీతగడ్డులకు దగ్గుకు ...	1.4
కఫహరిచూర్ణం ఉబ్బనములకు డబ్బి 1-కి ...	0.8
నాయువుపోట్లకు మందు ...	1.0

ఈ
శక్తి
వంత
మైన
రక్త
శుద్ధి
కారి
ణి

	రూ.
కౌహిచ్చి తైలము కెండొకలు పెరుగుటకు ...	0.12
కోమహరి కెండొకలు ఉడుకుటకు ...	0.8
ఉబ్బనమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1.8
కస్తూరిమూత్రము పెద్దవి, మంచివి 50-8 ...	0.10
కుఖభోగి మూత్రము ...	1.0
కుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
విరేచనము, కుమూత్రము డబ్బి 1-కి ...	0.8
గ్రహణి మూత్రము డబ్బి 1-కి ...	0.8
కోమహరి మూత్రము తలనొప్పులకు ...	0.12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.8
కేగకు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కుసుమారి మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు ...	1.0
కుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.6
కుందరి తైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
కుగ్గల తైలము శీతసగుళ్లకు ...	0.6
కర్ణశుభ్రకారి చెవిపోట్లకు ...	0.6
జలాలి మూత్రము మలబద్ధమునకు ...	0.8
జంతుచాతహరి ఎమిడికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు అందు బొంబాయి.

సీతాస్వేదనము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

ముద్దులొల్లు పద్యములు! శ్రావ్యమగు పార్వీ విట్టు!!
ఇయ్యది మృదువగు శైలిని వ్రాయబడినది. జనసామాన్య
మన కెల్లరకు సుబోధకము. ప్రదర్శనానకూలముగ నున్నది.
భక్తిరసపూరితమైన చక్కని కథాటకాది వర్ణనెట్లులతో
నిండియుండును. ఒకపర్యాయము చదివినను, ప్రదర్శించినను
విడవదు. దీనినిగూర్చి నెల్లూరువా ప్రత్యయను బందరు నోటిలు
కాతేజి ప్రాప్తెన రగు శ్రీయుక్తి ముత్తరాజు సుబ్బారావు
ఎం. ఏ. గా రొంగిన యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటక
రాజము యొక్క ప్రాశస్త్యము చదువరులకు బోధపడును.
పుస్తకము ఖరీదు రూ. 1.0-0. తపాలకూలి వేలు.
గ్రంథకర్త:— పసుమర్తి యుజ్జనారాయణశాస్త్రి,
(980) భోజ్జిలి పేట, బందరు.

చంద్రశేఖర క్యాండిల్ కంపెనీ,

నెల్లూరు. (1096)

1917-18 సంవత్సరంబున మదరాసులో జరిగిన వస్తు
ప్రదర్శనమునందును, 191 ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, సి.వి. ఇ.
గారివలనను యోగ్యతాపత్రంబుల బొందియున్న ఈకంపెనీ
వారిచే "స్వంత్ర స్టీల్ లైటు" తో తయారు చేయబడిన క్రొత్త
కత్తులు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతపంబులై ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నవి.
ఒక్కటొక్కటి 7 పండులకు తక్కువ లేక వెలుగును.
200 వత్తుల వెల్లె 1-కి రు 18-0-0
200 బండివత్తుల వెల్లె 1-కి రు 18-0-0
మాదిరివత్తులు కొరువారు (రు 14-0) ఒకరూపాయ
నాలుగణాలు ముందుగా మణియూర్దరు ద్వారా పంపవలెను.
ఏకకాసి వలయవారు కంపెనీకి వ్రాసి తెలిపికోస
వచ్చును. 489

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాపధములు

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/2 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.
1/2 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ పార్శ్వస్థాటికల్

వచ్చును

ఆయుర్వేద యాపధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists,
Elphinstone Road, Bombay.

అమృతార్ణవ అవలేహము.
ఈలేహము రక్తమును కుద్దిచేసి బలమును కలిగించి
కాశ్యతనుభవము నొసంగును. 219
అలోగ్రమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.
ప్రస్తుతము శాకభక్షిణము అను పుస్తకమునకు
వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,
ఆలంకనిగూడ కోవధాలయం, 167, బ్రాహ్మ్య మల్లాను.

801 పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపధములు.

లోకామయమార కస్తూరిమాత్రల నిష్పక్షనను
పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింతు.
బడుచున్నవి.

ఇండియావారు మూత్రమె కక; బర్మా, సిలోక,
మలియన్డేట్, గోవా, ఫిజీ, బరెండే, ఈస్ట్రాఫీకా, మన్ను
1వదేశములవారు కూడ సీ సిద్ధాపధమును, ఈ పయోగించు
చున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయమార" కస్తూరి
మూత్రల సీసా మీ యింటనున్న చుడల, మాటికి వైద్యుల
సమయమును, నిరీక్షించి, మొర నెట్టుకొనుట తప్పింపును.

శీతలము, శీతవాతము, అశిర్బము, పార్శ్వవాతము,
జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజమునోప్పి,
బలహీనత, అసారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము,
చిన్ని విడ్డలకు లుగు జ్వరము, దగ్గు, నాయువు, మరియ
ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపధక సేవనచే నాశ్వర్యముగా
పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధముల లగునట్టియు సుపయోగ
రములగు కిర్మాటుక మూత్రకలహండిరెం యాపధములను
తయారు చేయవలెను.

విజ్ఞప్తయ్య యావ్యాపార సుతులుం, ప్రతి సీసాయందు
శుండును; చూచి తిలకించవలెను.

అనుపానపుత్రము, ప్రతిసీసాలో గుణి
యగుచును. 220 మూత్రము సీసా 4 అణము.
మూత్రము.

6 సీసాల నొకసారి త్రవ్వించుకొని
తపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-0-0
12. సీసాబొకసారి కొనిన 2-12-0
25. సీసా లొకసారి కొనిన 5-0-0
సమస్తరోగములకు మానక ఆయుర్వే
దము సిద్ధాపధమును దొరకును.

వివాహము:—శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

